National Library 56253
Gen.Acquisitions Section
Ottawa,Ont.
K1A ON4

National Library
Bibliothèque Nationale
NOV
NEWSPAPER SECTION
SECTION DES

Second class mail registration number — 1089.

VABA EESTLANE

ILMUB IGAL TEISIPÄEVAL JA NELJAPÄEVAL

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

Nr. 82 (2525) XXVII aastakäik — Teisipäeval, 7. novembril 1978 — Tuesday, November 7, 1978 — Üksiknumbri hind 40 centi

Vene konservatiivide toetus punasele impeeriumile

Ühendriikides asuvad vene emigrantlikud grupid ei poolda Balti riikide vabastamist

WASHINGTON — Washingtonis toimus hiljuti Ida-Euroopa organisatsioonide esindajate kokkutulek, kus huvitavate ettekannetega esinesid kaks N. Liidust Ühendriikidesse saabunud venelast, kellede ettekannete teemaks oli „Venemaa ilma kolooniateta". Ettekannetest selgus, et Balti riikide ja teiste allaheidetud maade liitmist Venemaaga ei poolda mitte ainult kommunistid vaid ka konservatiivsed venelased, kelledele on tähtis Suur-Venemaa säilitamine.

Mõlemad esinejad I. Sinjavin ja P. Boldõrev, kes on umbes 40-aastased mehed, saadeti N. Liidust välja 1976. aastal kommunistliku ideoloogia kritiseerimise pärast.

N. Liidus oli neile selgeks saanud nõukogude imperialism ning sellega seoses esitatud propaganda.

Ühendriikidesse New Yorki jõudmisel hakkasid nad organiseerima endile pooldajaskonda Venemaa impeeriumi likvideerimiseks ja allaheidetud rahvastele kohese ja tingimusteta iseseisvuse andmiseks.

Sinjavin ja Boldõrev arvavad, et nõukogude võim hävitab samuti vene kultuuri ja rahva nagu ta hävitab teised imperialisliku rezhiimi alla painutatud rahvad.

Seetõttu on nende esmajärguliseks eesmärgiks kindlustada enesemääramise õigust vene rahvale, kuid samal ajal ka balt-lastele, ukrainlastele ja teistele allaheidetud rahvastele.

Oma ringsõitudel N. Liidus on nad kogenud, et N. Liidus vihatakse venelasi kõige rohkem Balti ja Aasia vabariikides ning et see vihkamine muutub tulevikus veelgi intensiivsemaks.

Kummalisel kombel on nende plaanide teostamisel suuremaks takistuseks vene emigrantide juhtide ja vene rahvusgruppide hoiak Ühendriikides ja teistes lääneriikides. Selgub, et suurem osa vene emigrantidest kaitsevad vene impeeriumi, olgu selle teostajateks siis tsaarid või kommunistide juhid.

Vene emigrantidele on kommunistlik rezhiim vastuvõetavam moodus kui vene impeeriumi likvideerimine.

Kuigi sellised isikud kommunistliku rezhiimi otseselt ei kaitse, on nad teadlikud, et see raudne ja range rezhiim on konsolideerunud võimu ning tõstnud Venemaa prominentsele kohale maailma poliitilisel areenil. Kui Venemaal ei valitseks nõukogude raudset rezhiimi, mis kontrollib allaheidetud teisi rahvaid, siis vene emigrantlike ringkondade arvates ei oleks Venemaal maailmas praegust mõjuvõimsat positsiooni.

Kuna Sinjavin ja Boldõrev on esitanud kindlakujulise programmi Vene impeeriumi likvideerimiseks, siis on nad sattunud vastuollu nendest seisukohtadest segadusesse viidud vene emigrantlike gruppidega, kes ei taha sellel teemal mõtteid vahetada.

Sinjavin ja Boldõrev on nüüd otsustanud oma ideesid levitada teiste rahvuste hulgas ning kavatsevad välja hakata andma perioodilist ajakirja, kus kaastöölisteks ei ole mitte ainult venelased vaid ka baltlased, ukrainlased ja teiste rahvuste liikmed. Nad jätkavad siiski ka oma tööd ja tegevust vene emigrantlikes ringkondades, et võita rohkem poolehoidjaid oma programmile. Neile annab eriti tugeva toetuse Ühendriikides tegutsev ukraina keskorganisatsioon, kelle arvates Sinjavini ja Boldõrevi taolised mehed aitavad kaasa ikestatud rahvaste vabanemisele.

Laupäeval, 25. novembril esitab Eesti Rahvusteater Lawrence Park Collegiate Institute auditooriumis A. H. Tammsaare 100. juubeliaastaks „ELU JA ARMASTUSE" Lydia Vohu lavastusel. Pildil „Elu ja Armastuse" tegelasi: Lydia Vohu, Leida Järvi, Ernst Vähi, Dagy Kaasik, Oudi Kalm-Lilli-oja, Alli Vähi, Toomas Klamas ja Erika Veskimets-Solom. Foto: Urmas Wompa

Washingtonis rajati Ida-Euroopa rahvaste „Vabaduse Liit"

Ühendriikide konservatiivide algatus allaheidetud rahvaste abistamiseks

WASHINGTON — Ameerika Konservatiivide Unioon (American Conservative Union) tegi teatavaks, et ta kavatseb luua uue organisatsiooni, mille eesmärgiks on organiseerida Ida-Euroopa päritoluga ameeriklasi. Uue organisatsiooni nimeks on „Alliance For Freedom" (Vabaduse Liit) ning selle koosseisu tahetakse tõmmata etniliste gruppide juhid Ida-Euroopa riikide blokist.

Alliance For Freedomi esimehena toimib organisatsiooni loomise ajal Ameerika Konservatiivide Unioon esimees Kongressi liige Phil Crane (vabariiklane Illinoisist).

Konservatiivide Unioon andmetel moodustavad Ida-Euroopa päritolu ameeriklased 15 protsenti Ühendriikide elanikkonnast ning mängivad seega tähtsat osa Ühendriikide valimistel.

Phil Crane kinnitas, et Ida-Euroopa päritoluga rahvusgrupid moodustavad Ühendriikides üha tugevama poliitilise jõuteguri, kes on aga unustatud ja kellede poliitilist tugevust on alahinnatud. Ameerika Konservatiivide Unioon hõlma alla kuuluv Vabaduse Liit katsub ühendada patriootilisi antikommunistlikke ameeriklasi elujõuliseks poliitiliseks organisatsiooniks,

kes kujuneb tugevaks hääleks, mis ei poolda kompromisse Ameerika sise- ja välispoliitikas.

„See on minu lootus", mainis Crane uut organisatsiooni iseloomustades, „et see suurejooneline ameeriklaste koalitsioon kujuneb Ida-Euroopas ja N. Liidus allaheidetud rahvastele lootuse ja vabanemise tuletorniks."

Meelitusrahad Egiptusele

Araabia riigid pakuvad 50 miljardit dollarit

KAIRO — Bagdadis kohtunud Araabia riikide juhid saatsid delegatsiooni Kairosse, eesmärgiga pakkuda Egiptuse presidendile Sadatile 50 miljardi suurust toetust kui ta loobuks rahulepingu sõlmimisest Iisraeliga. Sadat keeldus delegatsiooni vastu võtmast, kinnitades, et kõik need pakutud miljardid dollarid ei suuda osta egiptuse rahva tahet.

Araabia riikide ühine pakkumine Egiptusele oli 5 miljardit dollarit aastas kümne aasta jooksul. Bagdadis kohtunud Araabia riikide juhid olid arvamisel,

et see tohutu toetus aitab Egiptuse üle majanduslikest raskusist ning et see pakkumine on selleks liiga meelitav ja ahvatlev, et seda tagasi lükata.

Sadati loobumise tulemusena võib oletada, et kõik teised Araabia riigid panevad Epituse tulevikus poliitilise ja majandusliku boikoti alla. Vahepeal kohtus Ühendriikide välisminister Vance Washingtonis Iisraeli ja Egiptuse delegatsiooni juhtidega,

et ületada viimaseid takistusi, mis võiksid nurja ajada Egiptuse ja Iisraeli vahelise rahukokkuleppe.

Õli eksport Lõuna-Aafrikasse keelustamisele

LONDON — Kanada koos 38 teise Commonwealthi koosseisu kuuluva riigiga on alustanud aktsiooni et keelustada õli eksporti Lõuna-Aafrikasse kui see ei loobu õli saatmisest Rodeesiasse. Vastavate uurimuste kohaselt saab Rodeesia Lõuna-Aafrikast 16.000 kuni 17.000 vaati õli päevas, millega ta hoiab oma sõjamasina käigus.

Riigipanga laenuintress 10.75 protsenti

OTTAWA — Kanada Riigipank otsustas nädalavahetusel panga laenuintressi veelgi tõsta veerand protsendi võrra, millega Riigipanga laenuprotsent on nüüd 10.75 protsenti. Riigipanga sammu eesmärgiks on tõsta Kanada laenuintressi kõrgemale Ühendriikide laenuintressist, millega kindlustatakse väliskapitali sissevool Kanadasse ning aidatakse stabiliseerida Kanada dollari väärtust.

EESTI ETNOGRAAFILINE RING KANADAS
korraldusel toimub reedel, 17. nov.
kell 7.30 õ. Eesti Maja suures saalis

RAHVUSLIKU KUNSTI ÕHTU

Kavas: KANDLEORKESTER, A. Kuus, vanu rahvapille,
leelotajad, rahvatantsijad A. Tüll'i juhatusel,
näitus, tööde demonstratsioon, LOTERII

Pääsmed: $3.00, lapsed 50¢ KOHVILAUD

EESTI RAHVUSTEATER

Laupäeval, 25. novembril kell 7.30 õhtul Lawrence Park Collegiate auditooriumis 125 Chatsworth Dr. (Lawrence West ja Avenue Rd.)

A. H. Tammsaare 100. juubeliaasta lavastus

ELU JA ARMASTUS

Lavastus: LYDIA VOHU ○ Lavakujundus: ARTHUR MIHKELSOO

Kaastegevad: OUDI KALM, ERIKA VESKIMETS-SOLOM, LEIDA JÄRVI, ALLI VÄHI, DAGY KAASIK, LYDIA VOHU, ERNST VÄHI, TOOMAS KLAMAS.

Pääsmed eelmüügil: Abistamiskomitees Eesti Majas tel. 461-1344, Pokos 767 Mt. Pleasant Rd. tel. 488-2078 ja etenduse õhtul kohapeal alates kella 6.00

EESTI MAJA VÄIKESES SAALIS
24., 25. JA 26. NOVEMBRIL
ARVILLE PUSTRÖM-UUS
MAALIDE NÄITUS
AVATUD: reedel kl. 11—10 õ., laup. 10—10 õ., pühap. 11—10 õ.

TORONTO EESTI BAPTISTI KOGUDUS
883 Broadview Ave.
Pühapäeval, 12. novembril kell 6 õhtul
LIISA LOMP
õnnitleme 100-aastast juubilari
„Sina oled mulle tugevaks varjupaigaks." (Psalm 7,7)

EESTI RAHVUSTEATER KANADAS
esitab 7 MULTIKULTUURI TEATRI FESTIVALIL
laup. 11 novembril kell 8 õ.
ST. LAURENCE TEATRI
TOWN HALLIS

PÕRGUPÕHJA UUS VANAPAGAN

Lavastus — RIINA REINIK
Kavandus — TIINA LIPP
Valgustus — HARRI KIVILO
Muusika taust — Dr. ROMAN TOI
Kostüümid — MARTA TIIDO
Inspitsient — MERIKE TEENE

Kaastegevad: RUDOLF LIPP, Riina Reinik, August Tomband, Elma Vabamäe, Arvo Vabamäe, Anne Liis Tull, Alar Aedma, Heino Vellner, Peeter Leyden, Robert Raag, Meeri Lehesalu.

Pääsmete eelmüük algab reedel 13 oktoobril
St. Laurence Centre Town Hallis

27 Front St. East, tel. 366-7723 kella 11 hommikul kella 9 p.l., kaasaarvatud laupäev ○ Abistamiskomitees Eesti Majas, tel. 461-1344 • Poko's, 767 Mt. Pleasant Rd., tel. 488-2078 • Pr. Elsa Vellner, tel. 223-6927 • Pr. Elma Vabamäe, 281-9869.

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 135 Tecumseth St Toronto.
PEATOIMETAJA: Karl Arro
TOIMETAJA: Hannes Oja
POSTIAADRESS: P.O. Box 70, Stn. C, Toronto 3, Ont. M6J 3M7
TELEFONID: toimetus 364-7521, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 364-7675

TELLIMISHINNAD Kanadas: aastas $32.—, poolaastas $18.— ja veerandaastas $9.50, kiripostiga aastas $53.—, poolaastas $28.— ja veerandaastas $15.—.

TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $35.—, poolaastas $19.— ja veerandaastas $10.50. Kiripostiga USA-s: aastas $53.—, poolaastas $30.— ja veerandaastas $16.50.

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse: aastas $69.—, poolaastas $34.50 ja veerandaastas $18.—.

Aadressi muudatus 40 c. — Üksiknumbri hind 40 c.

FREE ESTONIAN

Published by Free Estonian Publisher, Ltd., 135 Tecumseth St., Toronto 3, Ont. M6J 2H2

Miks oleme tagasihoidlikud?

Toronto Eesti Majas toimus äsja Eesti Sihtkapital Kanadas organiseerimisel ja korraldusel omamoodi märkimisväärne sündmus — selle mehe 75. sünnipäeva tähistamine, kes annetas Eesti Sihtkapital Kanadas kaudu eesti ühiskonna käsutusesse oma ettevõtlikkusega ja töökusega kogutud varanduse — suure aianduse ettevõtte, mille väärtust hinnatakse praeguste turuhindade järele umbes 300.000 dollarile. See mees on aiandusteadlane Aleksander Haavaniit, kes õppis Eesti Vabariigi valitsuse ajal stipendiaadina Saksamaal aianduse eriteadlaseks ja tasus sellega oma auvõla — nagu ta ise ütleb — Eesti riigile ja eesti rahvale.

Aleksander Haavaniidu erakordne ja kiiduväärne samm ärataib meis mitmesuguseid tundeid ja mõtteid. Meie keelele kerkib mitmesuguseid küsimusi nagu näiteks miks teised jõukad mehed, kes Eesti Vabariigi kulul õppisid, eestlusele midagi ei anna? Miks eestlased üldse on tagasihoidlikud eestluse ja meie kultuuri säilitamise toetamisel? Miks oleme ükskõiksed oma testamentide tegemisel ja laseme siinsete pärijate puudumisel langeda suuri pärandussummasid meie maa vallutajate ja okupeerijate käsutusesse?

Aleksander Haavaniidu samm — anda kogu oma varandus juba oma eluajal eesti ühiskonna käsutusesse — on niivõrd erakorraline ja kõrgetest ideaalidest kantud ja tiivustatud, et meie ei saa soovida ega nõuda sellele suuremas skaalas järeletegijaid. Suurem osa inimesi tahab siiski oma eluajal ise oma varandust valitseda ja kontrollida ja on seda valmis alles pärast oma surma testamendis tehtud korraldustega jagama ja teatud otstarbeks pühendama. Probleem seisab ainult selles, et paljud inimesed, eriti need, kelledel siin omaksed ja lähemad sugulased puuduvad, testamendi tegemisele ei mõtle ning nende järeljäänud varandused lähevad N. Liidu võimude korraldusesse, kes pistavad lõviosa päranduses oma tasku ja annavad kodumaal elavatele kadunu omaksetele või sugulastele sellest ainult tagasihoidliku pisiosa.

Meie oleme juba aastaid elanud paguluses ning oleme siin higipisarad laubal organiseerinud oma eesti ühiskonna ning pannud selle paljudes erisektorites mitmepalgelisena mitmes suunas edukalt tegutsema. Kahjuks ei ole meie kogu nende pingeliste aastate jooksul siiski veel ära õppinud ühiskondlikult sügavamalt mõtlema ning oma pilkusid tulevikuradadele suunama. Paljudele meie hulgast ei ole selge, et eestlus ja eesti kultuur paguluses saavad püsida siiski ainult sel juhul kui meie loome selleks majanduslikud võimalused ja eeldused ning kogume vajalikke summasid Eesti Sihtkapital Kanadas laegastesse, kust neid tulevikus rahvuslikeks ülesanneteks ja meie kultuurielu säilitamiseks välja jagatakse.

Need summad ei tarvitse olla ainult pärandisummad vaid ka igasugused toetused ja annetused, millede tegemiseks meil on praegu küllaldaselt võimalusi, kuna eesti ühiskond oma töökuse ja edasipüüdlikkusega on loonud endale ka tugevad majanduslikud alused, mida kinnitavad juba Toronto Eesti Ühispanka kogunevad hoiused, mis ulatuvad ligemale 18,5 miljonile dollarile. Need summad moodustavad ainult ühe osa eestlaste varandustest, kuna suured summad on paigutatud Kanada pankadesse ja teistesse raha-asutustesse, investeeritud väärtpaberitesse ja aktsiatesse ning kinnisvaradesse, äridesse ja tööstustesse. Neid suuri varandusi arvesse võttes oleks loomulik, et meie Sihtkapitalile annetuste ja päranduste näol antud summad oleksid senisest tunduvalt suuremad ning kindlustaksid meie rahvuse ja kultuuri edasi püsimise paguluses, mis on seda vajalikum, et kodumaal ähvardab meie kultuuri venestamise ja väljajuurimise oht.

Nende mõtete taustal on Aleksander Haavaniidu rahvuslik-idealistlik ja altruistlik samm meile leegitsevaks teetähiseks meie rahvusgrupi tuleviku ja selle kultuurielu kindlustamisel. Meie osutaksime eestlusele suure teene kui meie annetaksime ainult pisikese osa sellest, mida annetas Aleksander Haavaniit. Mõtleme sellele, kuna sellest oleneb väga suurel määral eestluse säilumine võõrsil ja meie raliva tulevik.

K. A.

Pravda ja Izvestija hurjutavad partei käsul läänemaailma, kes millegipärast ei taha uskuda sms. Brezhnevi. Sest Leonid kinnitab käsi südamel, et N. Liit ei ähvarda kedagi, ainult rahu ja desarmeerimine olevat südameasjaks ning need, kes nõuavad inimõigusi on kontrrevolutsionäärid ja kapitalistide käsilased. Edasi kirjutatakse, et on selge lora ja häbematus kui arvatakse, et N. Liit tahab aheldada kogu maailma, tehes sellest nõukogude satelliidi. Brezhnev: — Ära ole narr, võta vastu, see ainult esialgu meie kihlusteks.

Christina Onassise abielu - KGB manööver?

Maailma ühe rikkaima naise venelasest meest peetakse rahvusvaheliseks KGB agendiks

Möödunud suvel äratas kogu maailmas suurt imestust maailma ühe rikkama naise Kreeka laevaliinide ja paljude teiste äriliste ettevõtete omaniku Christina Onassise abiellumine kommunistliku Venemaa väikese bürokraadi ja riiklike laevaliinide ametniku Sergei Kauzoviga. 27-aastane Christina Onassis valis endale ootamatult uueks elukaaslaseks 38-aastase lahutatud venelase kellel oma välimusega miljonäri tütrele midagi pole pakkuda ning kes pealegi on ühe silmaga kuna ta kaotas teise silma ühe lapsepõlve õnnetuse tulemusena. Abielul võivad olla rahvusvahelised tagajärjed, kuna paljud asjatundjad ja eksperdid mainivad, et Sergei Kauzov on KGB agent ning et ta abiellus Christina Onassisega kapitalistlikus maailmas segaduste tekitamiseks ja Onassise suure kaubalaevastiku venelaste kontrolli alla painutamiseks.

Christina Onassis on alati teinud omamoodi ekstsentrik, kes vaatamata oma noorusele on juba olnud kahel korral lühemat aega abielus. Ta on kasvanud maailma ühe rikkama mehe tütrena üles piiritus luksuses,

kuid tal pole olnud õiget kodu ega elu pidepunkte, kuna ta isa ja ema läksid juba tema varajases nooruses lahku ning teda häirisid ilmselt ta isa Aristoteles Onassise afäärid ooperistaari Maria Callasega ja hiljem mõrvatud Ühendriikide presidendi John Kennedy lese Jackie Kennedyga.

Mõned aastad tagasi kaotas ta lennuõnnetuse tulemusena oma ainsa venna ning varsti pärast seda suri ka ta isa jättes oma ainukese tütre oma suure varanduse pärijaks.

Kuidas hakkas selline ärahellitatud miljonärituttar, kellel olid kõikjal uksed lahti ja kelle ümber alati tiirles suur austajate vägi, huvi tundma väikese vene riigiametniku vastu, kes oli saadetud vene kaubalaevastiku agendina välismaale, see on jäänud seni ajani mõistmatuks. Nende tutvumise ja kuramaazhi kohta on siiski siin-seal lääne ajakirjanduses andmeid avaldatud, mis on saadud peamiselt Christina Onassiselt, kuna Sergei Kauzov on läänerilkide ajakirjanikele kättesaamatu.

Christina Onassise andmetel toimus tema esimene kohtumine Kauzoviga 1975. aasta novembris kui venelane, kes oli sel ajal vene laevaühingu Sovfrachti agent, ilmus Monte Carlos Onassise laevakompanii Olympic Maritime kontorisse, et diskuteerida ühe lepingu küsimusi. Christina ütleb, et nende esimene kohtumine ei olnud sõbralik, kuna ta oli olnud Sergei vastu ülbe ning oli temalt küsinud, kuidas ta pääses Monte Carlosse ja kust ta sai selleks raha. Kuid need esimese momendi ebameeldivused olid ilmselt ununenud kui nad kohtusid 11 kuud hiljem äri asjus Moskvas, kuhu Christina Onassis oli sõitnud lepinguid sõlmima. Vene Sovfracht palkas viis Onassise tankilaeva oma teenistusesse ja samal ajal algas ka miljonärituttre ja Kauzovi vahel tõsisem kuramaazh, millele andis veel hoogu samal ajal toimunud Christina lahutus oma mehest kreeklasest Alexander Andreadisest. Christina käest saadud informatsiooni järele sõitis ja koos Kauzoviga oktoobris Pariisi ja sealt Brasiiliasse, kus nende vaheline romanss hakkas ajama eriti kirevaid õisi. Christina veetis Kauzoviga Rio de Janeiros ilusaid päevi ja tal ei tulnud meelde enam küsida,

kuidas oli väikesel vene riigiametnikul ja kaubalaevade agendil võimalik sõita ühest maailma äärest teise ning seal kapitalistliku maailma miljonäri tütrega aega veeta ja raha kulutada.

1976. aasta detsembris kutsuti Kauzov ootamatult Moskvasse ning kadus jäljetult mõneks ajaks Christina silmapiirilt. Alles aastapäevad hiljem — 1978. aasta jaanuaris — andis ta endast taas elumärki ja hakkas Christina Onassist ründama telefonikõnedega ja telegrammidega. Miks Sergei ligemale 13 kuise vaheaja ja kadumise järele uuesti Christinat hakkas seirama, ei ole seni ajani selgunud. Samuti jätab väga kahtlase mulje tema lugematute telefonikõnede võtmine ja telegrammide saatmine Christinale, kuna N. Liidus on sellised kontaktid välismaaga väga piiratud ja kuuluvad KGB kontrolli alla.

Vahepeal oli Kauzov lahutuse teel lahti saanud ka oma endisest naisest, kellega tal oli tütar.

Vene Don Juani energilisel pealetungil oli igatahes selline mõju, et Christina sõitis käesoleva aasta 25. juunil Moskvasse ja otsustas Sergeiga abielluda.

Enne seda võttis ta siiski kontakti New Yorgis elava oma isa tähtsama nõuandjaga 77-aastase kreeklasega Constantine Gratsos'ega, kes saabus kohe Moskvasse. Onassise perekonna ärilisi huvisid silmas pidades tegi Gratsos kindlaks, et Christina ei tarvitse abiellumisel võtta N. Liidu kodakondsust. Abielupaari lapsed saavad samuti Kreeka kodakondsuse, kui nad sünnivad väljaspool N. Liidu piire ja viiakse Kreeka saatkonda. Halva uudisena kuulis Gratsos, et vene seaduste järele saab mees poole naise sissetulekust ja vastupidi,

kuid sellest konksust loodeti üle saada legaalsete trikkidega ning varjata Christina suuri sissetulekuid.

Christina abiellus Moskvas väga lihtsa tseremooniaga, mis kestis ainult 15 minutit ja millest võtsid osa vaid mõned üksikud inimesed. Kuid neli päeva pärast pulmi sooritas Christina uue ootamatu sammu, sõites lennu teel Kreekasse. Arvati, et ta on oma armuvalust toibunud ja katkestab oma abielu, kuid — ei. Christina elas mõned nädalad oma endist lõbusat elu ja otsustas siis ootamatult Sergei juurde tagasi pöörata. Mis põhjustas teda sellist otsust tegema, on jäänud saladuseks, kuid mõningate oletuste kohaselt on ta rase.

Venelased võtsid ta Moskvas hästi vastu, Talle ja Sergeile muretseti kahe korteri ühendamisega seitsme-toaline korter, millest endised tütarlised välja visati ning luksuses üleskasvanud naismiljonärile lubatakse pidada teenijaid ning ta saab oma toiduaineid ja muud kaubad osta partei luksusäridest.

Kuid keegi ei kahtle selles, et ta teenijad on KGB teenistujad ning et ta korter on varustatud mikrofonidega.

Kui kaua Christina selles miljöös ja piiratud õhkkonnas vastu paneb, on omaette küsimuseks — eriti kui ta alati vabalt oma tujude järele on talitanud.

Ehkki kogu see kummaline afäär ja abiellumine on varjatud saladusliniku taha, on paljud N. Liidu trikkide eksperdid veendunud, et Christina Onassise ja Sergevi Kauzovi abielu on üksikasjaliselt läbimõeldud KGB manööver. Praegu ei ole veel selge, kuidas mõtlevad venelased oma käe sirutada Onassise laevaliinide järele, kuid juba see on N. Liidu kommunistlikule rezhiimile suur propagandanumber kui ühest kapitalistlikust riigist pärit maailma üks rikkamaid naisi abiellub vaese kommunistiga ja on nõus elama sotsialistlikus ühiskonnas. Temale tehtud erilistest soodustustest, mis ta tavalise vene naisega võrreldes tõstab printsessi tasemele, loomulikult avalikult ei räägita.

Ja ku Christina abielu kuidagi moodi püsib, siis järgnevad talle võib olla ka teised läänemaailma magnaadid, hoolitsedes selle eest, et venelased läänemaailmast neile hädavajalikku tehnoloogiat saavad ning et läänemaailma unustab Christina Onassise afääride taustal allasurutud inimõigused ja vägivalla N. Liidus.

Kriitika Mao Tse-tungi õpetuse vastu

PEKING — Hiina praegused võimumehed on võtnud kriitilise pilgu alla endise diktaatori ja kommunistliku Hiina looja Mao Tse-tungi filosoofia. Kriitika osaliseks on saanud ka Väike Punane Raamat tema õpetustega, mida on levitatud masside hulka suuremal arvul kui kristlikus maailmas Piiblit. Hiina ajalehtedes mainitakse, et Mao Tse-tung oli inimene ja mitte Jumal ning tema vastu suunatud kriitika taotleb tema taevastest kõrgustest maa peale maha toomist. Pekingis liiguvad isegi kuuldused, et Väike Punane Raamat kõrvaldatakse peatselt müügilt.

Valged lahkuvad Rodeesiast

SALISBURY — Rodeesiast lahkus möödunud kuu jooksul rekordilisel arvul valgeid elanikke, mis laseb oletada, et paljud valged on kaotanud lootuse Rodeesias rahu säilitamiseks ning võimu ülekandmiseks mustadele rahulikul teel. Septembris siirdusid Rodeesiast teistesse maadesse elama 1490 isikut, mis on suureks aadriliskmiseks kohalikule valgele elanikkonnale, kelle arv ulatub ainult 260.000 inimesele. Rodeesia emigrandid lähevad peamiselt Lõuna-Aafrikasse, Kanadasse, Ühendriikidesse, Inglismaale ja Uus-Meremaale.

Kommentaarid

Ühendriikide toetusel ja vahetalitusel toimuvad Iisraeli-Egiptuse läbirääkimised Kesk-Idas rahu saavutamiseks on seni olnud väga kõikuva iseloomuga, kuid keegi ei saa ütelda, et nendel läbirääkimistel ja rahusobituse katsetel puuduks dramaatiline element. Nii ripuvad kõigi kolme rahuriigi riigipead ühel päeval kõik ükstelse kaenlas ja kinnitavad igavest sõprust, kuid teisel päeval on Egiptuse ja Iisraeli delegatsioonid valmis koju tagasi sõitma, kuna üks süüdistab ühte ja teine teist ülemääraste nõudmiste esitamises ja teise alttõmbamises. Omapärast värvi andis nendele läbirääkimistele kahtlemata Nobeli rahuauhinna komisjoni otsus, määrata 1918. aasta Nobeli rahuauhind Egiptuse presidendile Sadatile, kes sooritas ajaloolise reisi Jeruusalemma ja esitas Iisraeli parlamendis dramaatilise rahuapelli ning Iisraeli peaministrile Beginile, kes oli lahkelt valmis Sadati vastu võtma ja temaga rahujuttu ajama. Nagu sellest nähtub kuulub rahualgatus õieti Egiptuse presidendile ning tema oleks õigustatud üksi Nobeli rahuauhinda saama.

Alates sellest ajast peale on rahuläbirääkimised mõlema riigi vahel kõikunud üles ja alla ning on mitmel puhul olnud katkemise ohus. Läbirääkimiste praeguses faasis manööverdab Iisrael enda ilmselt positsiooni, kus ta on valmis sõlmima rahukokkulepet ainult kitsamas raamistikus — Iisraeli ja Egiptuse vahel — ja katsub nii palju kui võimalik vältida lubaduste andmist Jordani jõe läänekalda, Gaza kitsuse ja Golani kõrguste alade suhtes. Jordani jõe läänekaldal laiendavad juudid okupeeritud aladele rajatud asulaid vaatamata sellele, et see mürgitab rahuläbirääkimiste õhkkonda ja annab Araabia riikidele uusi võimalusi Ühendriikide ja Egiptuse ründamiseks ning rahuläbirääkimiste kritiseerimiseks.

On huvitav, et ameeriklased ei ole võtnud endile ainult vahendaja ja abimehe osa mängimist rahuläbirääkimistel vaid nad hoiavad alati rahakoti valmis kõigi rahulepinguga seoses olevate kulude välja maksmiseks. Iisraelis on juba moodustatud vastavad komisjonid, kes peavad välja kalkuleerima kui palju rahuleping Egiptusega nelle maksma läheb ja kui palju nendest kuludest tuleb kanda Onu Sami rahakoti — see tähendab Ühendriikide maksumaksjate arvele. Need summad ei ole sugugi väikesed, kuna Iisrael tahab nõuda ameeriklastelt 108 miljonit dollarit kompensatsiooniks Sinai poolsaarel ära antud iisraeli asunduste eest ja peale selle on ameeriklased juba lubanud Iisraelile 1 miljard dollarit uute lennuväljade ehitamiseks Negevi kõrbesse.

Vanasti olid lood nii, et rahukokkuleppe sobitusel maksid mõlemad pooled vastavalt kokkulepetele üksteisele majanduslikke kahjutasusid, kuid moodsal ajal kehtivad teised reeglid ja nüüd maksab kõik kulud kinni rahusobitaja.

*

Oma igapäevast elu elades ei ole meil üldse ülevaadet, millised telgitagused jõud töötavad Kanadas siinse demokraatliku süsteemi ja riigikorra õõnestamiseks. Asja näiteks lugesime ajalehest, et Torontos vallandati oma kohalt Yorgi ülikooli sotsiaalteaduste professor Jeffrey Forest, kes ülikooli tehnilise ametkonna streigi ajal tungis ühele teisele õppejõule käsitsi kallale. Loo kirjeldamisel

(Järg lk. 3)

VALVEARST NÄDALALÕPUL

11. ja 12. nov. on valvearstiks dr. H. Tari, tel. 922-3824.

18. ja 19. nov. on valvearstiks dr. A. Mae, tel. 493-7231.

2000 dollarit toetust luulekogude väljaandmiseks

Kirjastus „Vaba Eesti" Rootsis sai riikhikult kultuurfondilt kr. 5000 ($1100) Ilmar Laabani luulekogu väljaandmiseks. See kannab pealkirja „Hingame isolatsiooni tolmuks, mu arm". Teisena said „Välis-Eesti" ja EMP kokku samase summa Helgi Õpiku „Trooja väljadel" väljaandmiseks.

Toetused kuuluvad „Sisserändajate ja vähemuskeelte literatuuri projekti toetuste" hulka.

Eesti Parempoolne Ühing korraldas septembri lõpul Stokholmi Eesti Majas nomineerimisekoosoleku Moderata Samlingspartei riigipäeva- ja kommunaalkandidaatide esitamiseks 1979. a. sügisesel valimistel. Nomineerimiskoosolekul esinesid ettekannetega Eesti Parempoolse Ühingu tegevusest ning samlingspartei riigi ja kommunaalpoliitilistest küsimustest ühingu juhatuse liikmed Leelo Pukk, Ants Kippar ja Peeter Luksep.

Kommentaarid

(Algus lk. 2)

selgub veelgi huvitavamaid üksikasju — nimelt kuulub Jeffrey Forest Kanada kommunistliku partei liikmeskonda ning ta ei tee sellest saladust, et „tema grupp taotleb kodanlise diktatuuri likvideerimist ja selle asendamist proletariaadi diktatuuriga, et ehitada sotsialismi ja kommunismi".

Meil jääb selle deklaratsiooni puhul ainult imestusega küsida, mida õpetas professor Jeffrey Forest sotsiaalteaduste professorina ülikoolis Kanada kasvavale noorsoole? Kas ta ka kooliklassis propageeris Kanada demokraatliku süsteemi kõrvaldamist ja juhul kui ta seda tegi — miks teda juba varem oma ametist ei kõrvaldatud? Huvitav, mis teeksid Yorgi ülikoolivõimud siis kui mõni professor oleks natsipartei liige ning hakkaks kooliklassis propageerima Hitleri „Mein Kampfis" esile toodud sotsialistlikke teooriaid?

Põrandaalustest mahhinatsioonidest ja operatsioonidest ning nende teostajatest rääkides ei saa mööda minna ka äsja toimunud postiteenijate illegaalse streigi telgitagustest, mis pikkamööda hakkavad selguma. Nii mainib Kanada ametiühingute keskliidu Canadian Labor Congressi president Dennis McDermott, et postiteenijate ametiühingu president Parrott talitas postiteenijate illegaalse streigi organiseerimisel ja parlamendi ning kohtu otsuste ignoreerimisel väga autoritaarselt. Ta taotles Canadian Labor Congressilt toetust üldstreigi välja kuulutamiseks, kusjuures ta aga midagi ei tahtnud teada teiste kogenud ametiühingu tegelaste nõuannetest. Labor Congressi ja postiteenijate ametiühingu vahekõrrad on juba pikema aja jooksul olnud pinevad, kuna president McDermotti arvates kujutavad mõningate postiteenijate ametiühingu tegelaste väljendused endast „lapsikut revolutsioonilist muusikat."

On värskendav konstateerida, et ametiühingute kõrgemas juhtkonnas leidub teadlikke ja vastutustundelisi isikuid, kellede arvamised ei ühtu postiteenijate ametiühingu juhtide anarhiat taotlevate vaadetega. See tasakaalukas hoiak on kahjuks suures vastuolus Kanada suurima ajalehe Toronto „Star'i" äsjase juhtkirjaga, milles Kanada valitsusele ja kohtutele heideti seda ette, et nad nõudsid postiteenijate ametiühingu juhilt Jean-Claude Parrott'ilt avalikult oma käskude ja korralduste tagasivõtmist, milles õhutati parlamendi ja kohtute otsuste ignoreerimist ja sellega avalikku vastuhakku maksvale riigikorrale.

AMI

Vaimulikkude rivi Vana Andrese kirikus pidulikul ajaloolise mälestustahvli avamise jumalateenistusel. Vasakult Vana Andrese koguduse õpetaja A. Taul, Ida-Kanada luteri kiriku sinodi president Rev. W. Huras, peapiiskop K. Veem, Läti peapiiskop A. Lusis, piiskop K. Raudsepp, Rev. R. Davidson, Rev. D. Stewart, Rev. M. Finlay ja Vana Andrese läti koguduse õpetaja J. Calitis.

Foto: J. Kreilis

Pooled pagulaseestlastest luteri kiriku liikmed

Piiskoplik õpetajate konverents Torontos

Reedel, 27. okt. toimus Peetri kirikus Eesti Evangeeliumi Luteri Kiriku Kanada praostkonna organiseerimisel ja korraldusel praostkonna õpetajate konverents, millest võtsid osa nii peapiiskop K. Veem kui ka piiskop K. Raudsepp. Kutsed olid saadetud kõigile Kanada praostkonna õpetajaile, ka neile kes teenivad Kanada kogudusi, ja kahele USA praostile, kellest kohale tuli praost R. Kiviranna. Kokku oli osavõtjaid 11.

Konverents algas lühikese palvusega kirikus, mille pidas korraldava praostkonna praost O. Puhm. Palves väljendati usujulgust ja võidukust, kuna tüleb võidelda nii seisemiselt kui ka väliselt, kuid ollakse tugevad kui ollakse Issandas. Palvuse järel tõi tervitusi praost R. Kiviranna soovides konverentsile head korddaminekut.

Tegelik konverentsi töö toimus kiriku noorteruumis. Peale avamist hakkasid konverentsi juhatama peapiiskop K. Veem ja piiskop K. Raudsepp, protokollijaks valiti Montreali Eesti Jaani koguduse õpetaja H. Laaneots.

Ennelõunases esimeses osas peapiiskop K. Veem pidas ettekande kiriku praegusest olukorrast, mis hõlmas koguduste tööd ja tegevust.

Eesti luterliku kiriku esindus on globaalselt tugev. Ka tehakse Eesti vabadusvõitluslikku tööd niipalju kui võimalik. EELK on paguluses viimastel aastatel mõneti muutunud, koguduste arv on vähenenud, kuid organisatoorselt ja usulise töö osas on kirik siiski edasi läinud. Praegu kuulub paguluseestlastest luteri kirikusse ummes 50%, kes on jagunenud 65 kogudusse, mis omakorda asuvad üheksas riigis. Omaette moodustavad need seitse praostkonda, kuna Argentiinas ja Brasiilias olevad kogudused alluvad otse peapiiskopile. Selline globaalne hajutatus on tinginud muudatusi EELK põhimääruses.

Peapiiskop K. Veem märkis piiskopi ja praostide ülesandeist rääkides, et selle süsteemi tõttu on kiriklik töö saanud paremini organiseeritud.

Ka on eesti pagulaskirik, vaatamata venelaste vastuseisule, säilitanud kindla koha kirikute maailmaliidus.

Ta puudutas ka kiriku olukorda kodumaal ja tõi näiteid kuidas seal ei peeta kinni Helsingi kokkuleppest, vaid täiesti lubamatult seda rikutakse. Kirik on tugeva surve all, vaimulikku kirjandust ei lubata trükkida, kuigi soomlased on pakkunud paberit uue lauluraamatu ja Piibli trükkimiseks. Kodumaa usklikelt on saabunud pikem kiri, kus öeldakse pagulastele, et olge julged ja esinege meie kasuks. Nagu kirjast selgub teatakse Eestis küllalki hästi peapiiskop K. Veemi võitlusest eesti kiriku, aga ka maa vabaduse eest ja soovitatakse, et ta suudaks seda jätkata. Ettekandele järgnesid sõnavõtud.

Teine ennelõunane ettekanne oli Jaani koguduse õpetajalt H. Laaneotsalt, kes rääkis kavatsetavaist USA ja Kanada eesti õpetajate suvepäevadest. Kuigi peeti vajalikuks seda korraldada juulikuul Lakewoodis, pole see esialgul veel täiesti kindel, sest lahendamata on kaugelt tulijate majanduslikud küsimused.

Teiselt poolt arvati, et kuna Usuteaduslik Instituut tuleb kokku tuleval aastal juulikuul oma teiseks õppeperioodiks, siis võidakse neid üritusi kooskõlastada.

Koguduse naissektsioon pakkus kõigile osavõtjaile lõunasöögi ja pärast jätkati konverentsi tööga.

Peale lõunat oli väga põhjalik ja hea ettekanne prof. dr. A. Võõbuselt pealkirjaga „Kristotsentriline piiblitöö". Meie rahvusvaheliselt tuntud teadlane analüüsis Pauluse kirju efesoslastele, mil on sugemeid algristikoguduse ja siiüria ristikogudusega. Dr. A. Võõbus on kogunud palju head materjali mida saab ka usuliselt kasutada ning mis on seotud ka vennastekogudusega. Dr. A. Võõbus võib kuiva aine põnevusega kaasaelatavaks muuta. Ta piibli ja pühakirja analüüs, vanade kirjade uurimine on andnud palju selgust 3.—4. sajandi siiüria kristlastest, kellest võib tänapäevalgi eeskuju võtta. Praegu peetakse dr. A. Võõbust suurimaks autoriteediks Vana Testamendi alal.

Viimaseks osaks olid värvilised diapositiivid kodumaa kirikuist, kokku 75. Neist nähtus kodumaa kirikute tänapäevane olukord, mis väliselt iseloomustab kirikutes olevat sisemist survet.

Konverents, millest võtsid osa peapiiskop K. Veem, piiskop K. Raudsepp, assessor praost O. Puhm, praost R. Kiviranna, prof. dr. A. Võõbus, abipraost T. Nõmmik, õpetajad O. Gnadenteich, E. Pähn, A. Taul, H. Laaneots ja A. Jalonen, lõppes piiskop K. Raudsepa palvusega. Konverentsi sõnum eestlaskonnale oli siiski julgustav ja positiivne: EELK täitab oma ülesannet üle maailma ja on parim organisatsioon, mis meil paguluses olemas.

Põhiseaduse konverents veebruaris uuesti kokku

Rene Levesque ei poolda peaminister Trudeau ettepanekuid

OTTAWA — Ottawas lõppes möödunud kolmapäeval Kanada föderaalvalitsuse peaministri Pierre Trudeau ja provintside peaministrite vaheline konverents, kus arutusele tulid uue põhiseaduse eelnõu probleemid. Konverentsil esitatud sõnavõttude põhjal peetakse peaminister Trudeaud paindlikuks uue põhiseaduse koostamisel ja provintsidele kontsessioonide tegemisel, kuna provintside osas Quebeci separatistlik peaminister Rene Levesque oli oma seisukohtade esitamisel väga järelandmatu.

Provintside peaministrid võtavad konverentsil esitatud seisukohad analüüsimisele ja kaalumisele ning esitavad oma ettepanekud järgmise aasta veebruaris toimuval uuel konverentsil.

Konverentsil otsustati kümme tähtsamat esile kerkinud küsimust anda vastavale komisjonile oma seisukohtade avaldamiseks ning need järgmisele konverentsile esitamiseks.

Tundub, et keskvalitsuse ja provintsivalitsuste vahel on jäänud püsima märgatavad lahkarvamised, kuna konverentsil ei jõutud otsusele, kas lülitada uude põhiseadusse ka inimõiguste ja keelte küsimuse põhialused, tülemkohtu reformeerimise küsimus ja keskvalitsuse võimupiiride vähendamine maapõuevarade ekspluateerimisel.

Kuid provintside peaministritele jäi mulje, et nad on suutnud keskvalitsuse käest teatud järelandmisi välja kaubelda maksustamise, maapõuevarade kasutamise ning abielu ja abielulahutuste seaduste andmise alal.

Samal ajal aga Quebeci peaminister Levesque jäi eriarvamisele mainides, et ta ei anna Kanada põhiseaduse Inglismaalt kojutoomisele enne mingit toetust kui Quebecile on garanteeritud suuremad õigused seadusandluseks.

Pensionäride koosviibimine Bradfordis

Eesti Pensionäride Ühing Bradfordis korraldas novembri alguses „Eesti Kodus" ühingu 10 a. tegevuse tähistamise puhul seltskondliku koosviibimise ühingu tegevja toetavliikmeile ning nende sõpradele. Koosviibimisel kõneles A. Suurkask ja L. Muranyi esitas humoristlikke ettekandeid.

H. KIRIK
Insurance Agency

KINDLUSTUSED
23 WESTMORE Dr., Suite 200
Rexdale, Ont. M9V 3Y7
Tel. 745-4622

TORONTO LINN OMAVALITSUSE VALIMISED TEADAANNE TÖÖANDJATELE

Valimised korraldatakse tavalisel tööpäeval, esmaspäeval 13. novembril, 1978. Selleks, et kelleltki ei võeta hääletamisvõimalust valimistel, NÕUTAKSE TÖÖANDJATELT LUGUPIDAVALT igakülgset koostööd, mis võimaldaks nende teenistuses olevatel valijatel valimistest osa võtta.

Sektsion 49 (2) (3) parandatud Elections Act'is (1977) kinnitab:

49-(2) Kui kvalifitseeritud hääleõiguslikul teenistujal ei ole võimalik oma töötundide tõttu kasutada kolme üksteisele järgnevat vabat tundi hääletamispäeval valimispunktide lahtioleku ajal valimisteks, siis peab tööandja temale sobival ajal võimaldama teenistujale hääletamisaega ning vajaduse korral andma talle selleks kolm üksteisele järgnevat tundi.

(3) Ukski tööandja ei tohi teenistuja palgast midagi maha arvata ega teda mingil viisil karistada kui teenistuja puudub oma tööst selle aja, mis on talle tööandja poolt lubatud hääletamiseks.

Valimise ajad kella 11 e.l. kuni kella 8 p.l.

ROY V. HENDERSON — November 9, 1978
City Clerk ja
Returning Officer

KAASMAALASED

Laenu vajaduse korral kasutage Toronto Eesti Ühispanga madalaid laenuintressimäärasid.

HÜPOTEEKLAENUD 10,5% aastas
Intressid arvestatud veerandaasta viisi. Laenud on lahtised.

PERSONAALLAENUD 10,8% aastas
Personaallaenud on laenuvõtja surma või jäädava töövõimetuse puhul kindlustatud $10 000.— ulatuses.

ÜHENDUSES ON JÕUD!

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

Maksab Kanadas:		Väljaspool Kanadat:
Aastas	$32.—	$35.—
Poolaastas	$18.—	$19.—
Veerandaastas	$ 9.50	$10.50

KIRIPOSTIGA

Kanadas:		USA-s:
Aastas	$53.—	$58.—
Poolaastas	$28.—	$30.—
Veerandaastas	$15.—	$16.50

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse:
Aastas $69.—, poolaastas $34.50, veerandaastas $18.—

Aadressi muudatus 40 centi. Üksiknumbri hind 40 centi.

Kanada aadressidele palume märkida „POSTAL CODE" ja USA aadressidele „ZIP CODE"

Pangatshekk või posti rahakaart kirjutada Free Estonian Publishers nimele.

Tellimine saata:
VABA EESTLANE
P.O. Box 70, Postal Stn. C, Toronto 3, Ont.
M6J 3M7

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavalise / kiripostiga alates „----" ---------- 197---- Tellimise katteks lisan $ ---- elinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha saata ainult tähtkirjas).

Nimi ----------

Aadress ----------

Nr. 82

ARMAST EMA, VANAEMA, VANAVANAEMA, ÄMMA JA SUGULAST NING SÕPRA

EMILIE JOHANSON'i

sündinud 13. augustil 1890 Kablis, Pärnumaal
surnud 31. oktoobril 1978 Torontos

mälestavad sügavas leinas ja kurbuses

Mama, kallis kullake
lõppenud Sinu rännutee . . .
Mälestus armas, hell
Sinust jääb lapselastele

tütar LINDA abikaasaga
tütretütar ANNE abikaasaga
ja pisi Kristinaga
tütretütar TIINA
KARMEN JOHANSON
SUGULASED ja SÕBRAD Kodu-Eestis

ARMAST

VIRVE ÜTSMÜTS'i

sündinud 30. juunil 1924 Tartus
surnud 4. novembril 1978 Torontos

leinavad

ENDEL
ÕDE ja ÕELAPSED
ELMAR perekonnaga
FRED ja KARL
REIN ja LEIDA

ARMAST TÄDI

LIISA KELDER'it

neiuna Luup
sündinud 26. septembril 1894 Kihelkonnal
surnud 31. oktoobril 1978 Annandale'is, Virginia

mälestavad sügavas leinas

WALTER, AINO ja ALAN LOON

OOTAMATA LAHKUS MEIE ARMAS

ADELE RAUK

Mälestavad leinas

Olgu Sul kerge võõra
maa muld, kuni ükskord
kumab koit.

EDUARD HARILAID abikaasaga
HELDUR SUURNA abikaasaga
KARL MANDRE abikaasaga
SVEN RASS perekonnaga

OOTAMATU SURMA LÄBI LAHKUNUD ARMAST KOGUDUSE LIIGET

ADELE RAUK'a

sündinud 11. mail 1924 Kihelkonnas, Saaremaal
surnud 2. novembril 1978 Sault Ste. Marie's

mälestab sügavas leinas

SAULT STE. MARIE EESTI KOGUDUS

OSVALD TUULAS't

mälestab leinas

TORONTO E. VÕITLEJATE ÜHING

ARMAST

EMILIE JOHANSON'i

mälestavad sügavas leinas

perekond ROOTS
perekond WEBER

ARMAST „MANAT"

EMILIE JOHANSON'i

mälestavad

ALICE ja ELLI

OOTAMATULT LAHKUNUD ARMAST

VIRVE ÜTSMÜTS'i

mälestavad leinas

JAAN EINOLA perekonnaga
VÄINO EINOLA abikaasaga
JUHAN KLAAS

Murray E. Newbigging
MATUSEMAJA
Aastakümnete kogemus eestlaste teenimiseks. Oskuslik nõuanne ja mõõdukad hinnad.
M. WAYNE HAMILTON
Funeral Director
723 Mount Pleasant Rd.
(lõunapool Eglintoni)
Helistada tel. 489-8811 ☻ 489-8002

Eestlanna surm liiklusõnnetusel

Surmaga lõppenud liiklusõnnetus juhtus 19. okt. varahommikul kl. 6.30 tööle ruttava Lydia Sildver-Liningeriga Farmingdales, L.I., N.Y. Olles ruttamas üle tee bussile ei märganud ta hommikuses videvikus lähenevat autot, samuti ei märganud arvatavasti auto ka üle tänava ruttavat naist ning sõitis kadunule peale, paisates ta tänavale. Surm oli kaelaluu murdumise järele silmapilkne. Politseilisel juurdlusel selgus, et auto oli sõitnud lubamata kiirusega, mistõttu 36-a. juht polnud võimeline üle tänava ruttavat nähes pidurdama.

Lydia Sildver-Lininger, neiuna Lõhmussaar, sündis 1921 Laiusel taluperemehe tütrena. Ta isa viidi Siberisse. Abikaasa, kapten Sildver, sõdis Eesti kaitsel, langes vangi ja olevat praegu kuulduste kohaselt Siberis. Lydia Sildver kahe tütre, ema ja ämmaga asus põgenikuteedele ja saabus USA-sse. Siin ta töötas peret toites, suutes tütre Lina aidata ülikooli lõpetada, kes nüüd töötab N. Yorgis ühe maakleri suurfirmas. Tütar Krista lõpetas keskkooli ja avas Farmingdales kunstfotoateljee.

Arville Pusträm-Uusi uus kunstinäitus Torontos

Arville Pusträm-Uus on kolm korda toonud Torontosse oma kujutavkunstilise loomingu. Neljandat korda tahab ta tuua selle käesoleva novembrikuu 24., 25. ja 26. siinsetele eestlastele tutvumiseks. Näitusel, kus tuleb esitamisele kuni 40 maali, on tööd temaatikalt enamvähem eelmises tuttavas loojamaailmas, kus on meremaale, Eesti linnavaateid, lilli ja ka abstraktsed tööd. Näitus toimub Eesti Maja väikses saalis.

Dr. agr. L. Yllö surnud

Helsingis suri dr. agr. Leonid Yllö. Ta oli sündinud Hakaja külas Ingerimaal, kus isa ja ema olid kooliõpetajad. Kasvas üles Kandle külas, Haljalas. Käis koolis Rakveres ja Narvas ning õppis põllumajandusteadust Tartu ülikoolis, mille lõpetas 1938. Oli assistendiks ülikooli Maaparanduse ja Sookultuuri Instituudis ning magistreerus samal alal 1939. Oli üliõpilaspõlves tuntud sportlane ning ÜS Liivika esindusmeeskonnaga võrk- ja korvpallis üliõpilaskonna meister.

Saksa okupatsiooni ajal võimaldus tal ingeri päritolu tõttu siirduda Soome, kuhu jäi elama ja töötama ka pärast sõda. Töötas mitmesugustel kohtadel põllumajandusliku uurimise alal ning jätkas õpinguid Helsingi ülikoolis, kus saavutas 1958. agronoomiadoktori kraadi. Valiti 1969 Soome Seemnekontrolljaama juhatajaks professori ametinimetusega. Surm tuli kopsuvähi tagajärjel.

Suri näitekunstnik E. Koppel

Tallinnas suri oktoobri teise nädala algul andekas näitekunstnik Einar Koppel, 50 a. vana. Surm oli saabunud pärast lühikest rasket verehaigust. E. Koppel oli omaaegse tuntud varieteedenäitleja ja kupletisti A. Trilljärve poeg. Ta kuulus varemalt Vanemuise koosseisu, kust siirdus aastate eest Tallinna Draamateatrisse. Kadunu oli tuntud ka hea muusikuna klaveri alal.

R. Lipp esineb CBC filmis

Kanada riikliku raadiojaama CBC televisioonisaates (kanal 5), esitatakse kolmapäeval 8. nov. kell 8 õ. osa Pinsenti perekonnadraamast, kus seekord on üheks tegelaseks uustulnukate hulgas meie näitleja Rudolf Lipp. Filmiseeria „A Gift to Last" sai juba möödunud hooajal sooja vastuvõtu ja hea hinde osaliseks, mistõttu seda läbinisti kanada elu kirjeldavat seeriat jätkatakse tänavu, suvehooajal valmistatud kaheksa tunniajalise kavaosaga.

Käesoleval nädalal esitamisele tulev filmiosa kirjeldab ukrainlaste elu Kanadasse tulekul 1902. a. Käsikirja autor ja peategelane G. Pinsent sai idee selle osa filmiseeriasse liitmiseks oma ukrainlasest sõbralt. Lugu algab ukrainlaste Kanadasse jõudmisega, kes on kodumaal kuulda saanud, et siin on vaba maad saadaval. Siia jõudes olid nad aga väga üllatunud, kui konservatiivne inglise ühiskond ei tahtnud sellal vastu võtta ühtki võõrast. Filmis siiski saadakse aru uustulnukate raskusist ja sellest miks nad pidid oma kodumaa jätma ja Kanadasse tulema uut elu alustama.

See on R. Lipu seitsmes Kanada filmiosa ja sai selle just eeldusel, et ta pidi hästi rääkima ukraina, halvasti aga inglise keelt. Ukrainakeelset teksti tuli tal enne palju harjutada. Filmis on osalisteks rohkesti ukrainlasi, kes olid kaasas mass-stseenide filmimisel.

EESTLASTE TURISMIREIS PIIBLI MAADELE. 22 päeva külastusi piiblilikes ja ajaloolistes paikades Iisraelis, Roomas ja Florences 12. MAIST KUNI 2. JUUNINI 1979. A.
Reisikava on koostanud pastor H. Rüdmik oma paljude kogemuste põhjal (tema 12. reis Pühale Maale). Reis haarab endasse 120. ajaloolise paiga külastuse Pühal Maal 18 päeva jooksul, kaasa arvatud Punase- ja Surnumere äärsed alad Siinai ja Negevi kõrbes. Selgitused eesti keeles. Väljalend: New York — Toronto — Montreal.
NÜÜD VÕIB KA TEIE ELUAEGNE IGATSUS TÄITUDA!
Informatsiooniks palume kirjutada: EVANGELICAL BIBLE LANDS TOURS, c/o Rev. H. Rüdmik, 783 Arton Lane, Port St. Lucie, Florida 33452, USA. Saadame teile täieliku reisikava. Kaasareisijate arv piiratud.

KIRIKUD

TORONTO EESTI EVANGEELNE KOGUDUS
Stone Church, 45 Davenport Rd.
Jutlustaja H. Söderholm
177 Blantyre Ave., Scarboro, Ont. M1N 2R6. Tel. 691-3184.

Laupäeval, 11. nov. kell 7 õ. üldkoosolek. Kõneleb Endel Siitam Kaliforniast.

Pühapäeval, 12. nov. kell 3 p.l. JUMALATEENISTUS. Kõneleb E. Siitam. Lauluettekandeid.

EELK TORONTO VANA ANDRESE KOGUDUS
Carltoni ja Jarvise nurgal
Õpetaja Andres Taul
Toronto, Ont. M6G 3K6
17 Frank Cresc.
Tel. 656-5248, kirik 923-5172

Koguduse loterii pühapäevl, 12. novembril algusega kell 2 p.l. kiriku suures saalis..

Pühapäeval, 19. nov. JUMALATEENISTUS kell 11 e.l.

Pühapäeval, 26. nov. SURNUTEPÜHA JUMALATEENISTUS kell 4 p.l. Armulaud, laulab koguduse segakoor. Jutlustab külalisõpetaja Elmar Pähn.

Pühap., 12. nov. JUMALATEENISTUS kell 2 päeval Eesti Kodus 50 Old Kingston Rd. Teenib õp. Elmar Pähn.

Õpetaja kõnetunnid teisip. ja neljap. 6—8 õ. kiriku käärkambris.

TORONTO EESTI VABAKOGUDUS
Tel. 461-2077
562 Jones Ave., Toronto 6, Ont.
Jutlustaja E. Saraoja
20 Thorncliffe Ave.,
Toronto 6, Ont.
Tel. 463-6223

Pühap., 12. nov. kell 11 hommikul JUMALATEENISTUS. Kõnelevad J. Sepp ja evangelist E. Siitam Kaliforniast.

EESTI EV.-LUTERI USU PEETRI KOGUDUS TORONTOS
817 Mt. Pleasant Rd., Toronto
M4P 2L1. Kiriku tel 483-5847
Õp. Oskar Puhm
84 Dinnick Cres., Toronto
M4N 1L8 tel. 483-4103

JUMALATEENISTUS pühapäeval 12. novembril kell 11 hommikul. Muusikalised ettekanded leerinoortelt.

PIIBLITUND kell 10 hommikul. PÜHAPÄEVAKOOL kell 11 hommikul. Lastekoori harjutus kell 10.15 hommikul. Leerieelsed kell 11 hommikul.

CANTATE DOMINO 20. AASTAPÄEVA KONTSERT-JUMALATEENISTUS pühapäeval, 12. novembril kell 4 p.l. Laulab Cantate Domino Ch. Kipperi juhatusel. Solist Helmi Betlem. Orelil Lembit Avesson. Pääsmeks kirikukorjandus.

PIIBLIPÜHA JUMALATEENISTUS pühapäeval, 19. novembril kell 11 hommikul. Teenivad õpetaja Aulis Jalonen, koguduse esimees Tiit Tralla ja juhatusliige Tarvo Kass.

Noortekoor Lootuse harjutused esmaspäeviti kell 7 õhtul naisringi ruumides.

NAISRINGI kokkutulekud igal kolmapäeval kell 6 õhtul.

ÕPETAJA KÕNETUNNID teisipäeviti ja neljapäeviti kella 6—8 õhtul. Tel. 483-5847, 483-4103.

TORONTO EESTI BAPTISTI KOGUDUS
883 Broadview Ave.
Tel. 465-0639
Pastor K. Raid
10 Lamport Ave. Apt. 307
Toronto 5, Ont. M4W 1S6
Tel. 961-8391
„VABADUSE KUULUTUSE" raadiosaated igal pühapäeval kell 8—8.30 p. l. WHLD 1270 kc.

Pühap., 12. nov. kell 10.15 homm. pühapäevakool. Kell 11 homm JUMALATEENISTUS. Noored tunnistavad. Noorte koor. K. Raid. Kell 6 õ. Liisa Lomp'i 100 a. sünnipäeva TÄNU-JUMALATEENISTUS. Solist M. Krabi.

Meeskoor hooaja av

Laupäeval a
Meeskoor om
aastapäeva ba
laste seltskond
aja. Peoruumi
Toronto mood
peosaal, kus ü
veetsid meelec

Kavalises os
külalisi laulug
daamid ja här
oli paigutatud
Raagi lühike e
üminhäälel saa
külalistele ter
millega T. E.
aastapäeva ja
kauaks eesti
võttu jätkas k
hatas H. Toi j
ta Ballstadt.

Koor esitas
koosseisus R.
Ballstadti ja P
koorile seatu
Toi juhatusel.
oli Leida Järv
laulu- ja tants
meeleolu- ja t
melt maalt ja
miku oli seadi
kes ise saatis
head oskust s
sikale saate a
vi ja tema n
Maimets, Kaa
Tiismann ja S
oma ballimeel
sidega ja lava
ga. Esinejad
aplausi ja T.
Alver Rõikal

T. E. M. ko
luks, lauldes
„Rõõmsad la
taja A. Rauds
balli oli kõrv
damlik sündr
lalised hr. ja
kes külastasi
korda, valiti

Koorivanem
sünnipäevalap
(kes kaks p
oma sünnipä
sektsiooni pe
kelle sünnipä
lipäevaga. M
soovime õnne
roose. Ülejää
andis hoo H.

T. E. M. a
siiski laiaul
ühe organisa
kokkutulek.
sid laulusõpr
Toronto eest
ku sündmuse
set seltskond

JAA
KATU
Tel.
Teeme uusi
nii linnas

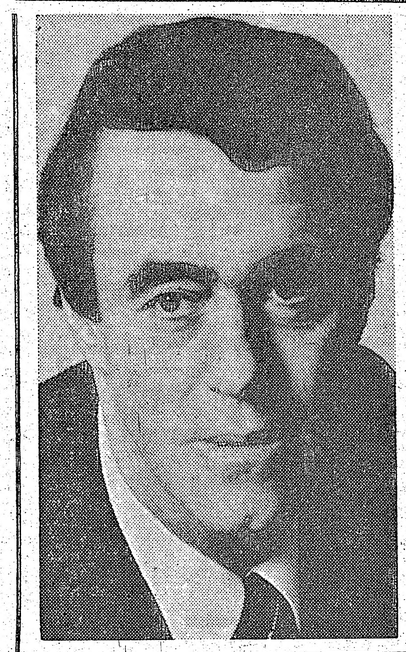

On saabunud aeg, et Tony saaks linnapeaks O'Donohue

Dear Friends:

Monday, November 13th, is the day you elect your new Mayor for the City of Toronto. I am candidate for that office. Elect a Mayor for „All the people".

As one who has lived and worked amongst you for the past 23 years, sharing your problems, hopes and aspirations, I sincerely believe that I can be that man.

I count on your vote on November 13th. Please help keep Toronto prosperous, healthy, vibrant safe and clean for our children.

Faithfully yours,
TONY O'DONOHUE

Armsad sõbrad:

Esmaspäev, 13. november on päev, mil te valite Toronto linnale uue linnapea. Mina olen kandidaadiks sellele ametkohale. Valige linnapea „kõigile kodanikkudele".

Olles üks neist, kes on elanud ja töötanud teie keskel viimased 23 aastat, kes on jaganud teie probleeme, lootusi ja püüdlusi, usun ma siiralt, et mina võin olla see mees.

Ma arvestan teie häältega 13. novembril. Palun aidake säilitada Toronto majanduslikult edukana, tervena, elavana, ohutuna ja puhtana meie lastele.

Austavalt teie
TONY O'DONOHUE

TORONTO LINN
OMAVALITSUSE VALIMISED
13. NOVEMBRIL, 1978
TEADAANNE VALIJATELE

Valijatel soovitatakse hääletada enne kella 5 p.l., et vältida sabasid valimispunktides. Palutakse mitte oodata hääle äraandmisega valimiste kõrgpunktini (kella 5 p.l. kuni kella 8 p.l.).

VALIGE VARAKULT
HÄÄLETAMISE TUNNID KELLA 11 E.L. KUNI KELLA 8 P.L.

Kui te olete vahetanud oma elukohta pärast 27. oktoobrit 1978, siis ei ole teie nimi uue aadressi järele hääletusnimekirjas. Teie ei saa hääletada oma uue aadressi järele. Teie võite kvalifitseeruda hääletajaks oma endise aadressi järele.

Valijatel soovitatakse jälgida valimispunkti asukohta, mis on märgitud posti teel valijatele saadetaval postkaardil, millega antakse informatsiooni kus valijal tuleb hääletada.

ROY V. HENDERSON — November 9, 1978
City Clerk ja
Returning Officer

Meeskoori sügishooaja avaball

Laupäeval avas Toronto Eesti Meeskoor oma järjekorras 28. aastapäeva balliga Toronto eestlaste seltskondliku tegevuse hooaja. Peoruumideks olid valitud Toronto moodsa Prince Hotelli peosaal, kus üle paarisaja peolise veetsid meeleolulise õhtu.

Kavalises osas tervitas T. E. M. külalisi lauluga „Olge tervitatud daamid ja härrad!", mille keskele oli paigutatud koori esimehe A. Raagi lühike avasõna, mida koor üminhäälel saatis. Ta ütles kõigile külalistele tere tulemast ballile, millega T. E. M. tähistab oma 28. aastapäeva ja soovis, et jätkuks kauaks eesti laulu. Pärast sõnavõttu jätkas koor laulu, mida juhatas H. Toi ja klaveril saatis Asta Ballstadt.

Koor esitas oma arvukas ballikoosseisus R. Toi „Aiut-taiut" A. Ballstadti ja P. Tammeveski meeskoorile seatud „Üksainus õis" H. Toi juhatusel. Teiseks kava osaks oli Leida Järvi ja tema sõprade laulu- ja tantsuline põimik tuntud meeleolu- ja tantsulauludest mitmelt maalt ja mitmes keeles. Põimiku oli seadnud Ermo Kulmar, kes ise saatis klaveril ja näitas head oskust sellelaadilisele muusikale saate andmisel. Leida Järvi ja tema neli noort sõpra Ilo Maimets, Kaarin Maimets, Leena Tiismann ja Silvia Siitam häärasid oma ballimeeleolule vastavate viisidega ja lavatantsuliste efektidega. Esinejad said peolistelt palju aplausi ja T. E. M. koorivanemalt Alver Rõikalt roose.

T. E. M. kogunes veel kord lauluks, lauldes H. Toi juhatusel „Rõõmsad laulumehed". Teadustaja A. Raudsepp seletas, et enne balli oli kõrvalruumis olnud südamlik sündmus, kus kauged külalised hr. ja pr. Pill Baltimorest, kes külastasid T. E. M. balli 13. korda, valiti koori liikmeiks.

Koorivanem A. Rõika tervitas sünnipäevalapsi Asta Ballstadti (kes kaks päeva varem tähistas oma sünnipäeva) ja koori naissektsiooni perenaist Eve Püssi, kelle sünnipäev sattus kokku ballipäevaga. Meeskoor laulis „Me soovime õnne" ja kummalegi anti roose. Ülejäänud ballitegevusele andis hoo H. Arro orkester.

T. E. M. aastapäeva ball on siiski laiaulatuslikum, kui vaid ühe organisatsiooni omavaheline kokkutulek. See ühendab paljusid laulusõpru ja -vendi, aga ka Toronto eestlasi, kes selle piduliku sündmusega alustavad aktiivset seltskondlikku tegevust.

Pühapäeval, 30. oktoobril tähistati EELK Peetri kirikus koguduse õpetaja praost O. Puhmi 30. aastast koguduse õpetajana töötamise juubelit. Sel puhul oli külalisteks peapiiskop K. Veem Roottsist ja piiskop K. Raudsepp. Pildil koguduse nõukogu liikmeile koguduse teenetemärkide üleandmine. Altaris vasakult õp. A. Jalonen, piiskop K. Raudsepp, peapiiskop K. Veem ja praost O. Puhm.
Foto: Vaba Eestlane

Kanada võidukas moodsa võimlemise võistlustel

Torontos Etobicoke Olympium'is toimunud Vaikse ookeani kontinentide rahvusvahelistel moodsa rütmilise võimlemise võistlustel pidid eesti võimlejad seekord leppima võimlemisrühmade demonstratsioonidega, kuna võistlusvõimlemisest ei võtnud osa ükski eestlanna grupi- ega individuaalvõimlemises. Pärast Mari Vähi taandumist on see koht jäänud täitmata ning loodetavasti sirgub tulevikus uusi silmapaistavaid võimlejaid noorema generatsiooni ridadest.

Võistlustel esinesid Kanada, Ühendriikide. Brasiilia, Austraalia, Mehhiko ja Uus Meremaa võimlejad. Uus Meremaa kolmeliikmelise trupi juhiks oli meie tuntud võimlemispedagoog Emmy Tõkke-Bellwood, kes on Uus Meremaal moodsa võimlemisliikumise looja ning treener.

Kanada esindajatele olid võistlused väga edukad kuna nad tulid esimeseks nii grupivõimlemises kui ka peagu kõigil individuaalvõistlustel, mis toimusid nööriga, lindiga ja palliga.

Grupivõistlusest võtsid osa 6-liikmelised naiskonnad, kes esitasid mitmesuguseid kombinatsioone rõngastega võimlemises. Kanada naiskond esines veatult ja distsiplineeritult nauditava kavaga, saavutades 36 punkti, teiseks tuli Brasiilia 32,85 punktiga ja kolmandaks Ühendriigid 31,25 punktiga. Brasiilia naiskonna teisele kohale tulek oli teataval määral üllatuseks, kuna brasiillannad kasutasid oma esinemise efektiivsuse suurendamiseks imponeerivaid trikke, millede teostamine aga mitmel juhul ei õnnestunud ning jättis trupist ebaühtlase mulje.

Individuaalselt oli parimaks võimlejaks Kalev-Estienne koosseisu kuuluv Jana Lazor, kes on ühtlasi Kanada 1978. aasta meister.

Teiseks tuli uus tõusev täht Debbie Bryant Monctonist New Brunswickist ja kolmandaks Sue Soffe Ühendriikidest. Nööriga võimlemises tuli esikohale Debbie Bryant, kuna Jana Lazor oli teine ja kolmandaks jäid Kelly Molligian St. Catharinesist ja Sue Soffe. Lindiga võimlemises tuli üllatuslikult esikohale ameerikalanna Sue Soffe.

Individuaalvõistlused olid eriti kõrgetasemelised ja nauditavad, kuna kõik võistlusest osavõtnud võimlejad on omaette virtuoosid, kes olgu siis palliga, lindiga või nööriga esitasid individuaalkoreograafiale baseeruvaid kavu, mida kanti ette ülima paidlikkusega, kehakooliga ja elegantsiga.

Reedel ja laupäeval toimunud võistlustel esinesid eesti võimlemisrühmadest demonstratsioonidega Helene Tiiduse võimlejad, Kalev-Eestienne'i eliitrühm ja Montreali Eesti moodsa võimlemise rühm, kes esitasid mitmekülgseid ja huvitavaid harjutusi pallidega ja lintidega. Montreali naisvõimlejate kava Hilja Pauli juhtimisel oli mitmekesine, eriti kava viimane number pallidega, kus võimlejad esinesid kahes erivärvilises dressis.

Eestlaste osa võistluste läbiviimisel oli eriti silmapaistev, kuna võistluste peakorraldajaks oli Evelyn Koop ning kohtunikena tegutsesid Anu Jõe ja Emmy Tõkke-Bellwood. Võistluste piduliku tseremoniaalse külje eest hoolitsejaks oli Karmen Kruusmägi ning organiseeriva komitee koosseisu kuulusid Lia Viinamäe ja Laine Paju. Peale selle aitasid eestlased kaasa kavade müügil ning muude tehniliste ülesannete täitmisel.

Võistlustel ei puudunud ka oma probleemid kuna kohtunikud ei saavutanud hinnangute andmisel mõningatel juhtudel üksmeelt, mille tulemusena esitati proteste.

Ühtlasi selgus, et Taiwan oli eemaldatud Rahvusvahelisest Moodsa Võimlemise Liidu liikmeskonnast, mistõttu võimlejad ei saanud kohale ilmuda.

JAAN ALMER
KATUSETÖÖD
Tel. 699-5295
Teeme uusi ja parandame vanu nii linnas kui ka suvilates

AAPRO TV
PARANDUSTÖÖKODA • TEL. 276-5033
Div. of Bionic Ind. Ltd.

ILMUS
inglisekeelne kokaraamat
„Cooking Estonian Style"
Hilja Treumuth ja Viivi Piirisild
430 retsepti ☆ Hind $8.80 + $1.20 saatekulu, kokku $10.00
Tellimisi võtab vastu „Vaba Eestlase" talitus.
Raamatud saadetakse välja Los Angelesist.

Heatujulist abieluproblemaatikat

Eesti teatrihooaja avas Ontario Mitmekultuurilise Teatriühingu pidustuste sarjas Eesti Teater Kanadas itaallase Aldo de Benedetti kolmevaatuselise kaasaaegse komöödiaga „Bumerang". See oli näiliselt kerge lugu abielunaisest, keda mees katsetab „tundmatuna" rooside saatmisega ja armastuskirjadega. Sõber on vahendajaks selle katse juures, mis on seotud situatsioonikoomikaga ja ootamatustega, kuni lõpuks abielupooled lepivad teineteisega ja vahendaja on see kellele bumerang pähe laksatab.

Kirjanik on suutnud anda armukadedusele nii palju variatsioone, et veel siis, kui kõik võimalused näivad olevat kasutatud, leiab mees jälle uue aspekti, millelt oma kahtlustusi edasi arendada. Selline aine ja teravmeelsed dialoogid hoidsid ka teatrikülastaja pidevalt lõbusate reageeringute küttes, andes kõigile naerusui kaasaelamise.

Ansambli tugevamaks ja iseseisvamaks näitlejaks oli Jaan Lents perekonnasõbra ja naise salajase austaja Tommaso Savelli osas. Ta omab hea lavakuju, kellele üksikuks jäänud poissmehe osa ilmselt sobis. Ta suutis kõiki neid heitlikke momente oma pisut naiivsele ainele lähenemisega komöödialiseks muuta, aga ka aimatavana näidata oma mehetundeid just abielunaiste vastu.

Tamara Norheim kandis pikka Marina Verani, abielunaise osa, kelle abielu oli juba rutiinipäraseks koosolemiseks muutunud, kus abielupuhkus oli vajalik ja millele „tundmatult" saabunud kaks tosinat roosi avas suure võimaluse seda abielupuhkust põneva seiklusega täita, jäädes siiski rohkem unistavaks kui just tegelikuks seikluseotsijaks. Oma tunnetega meeste vahel kõikumine oli usutav, kuigi vastupidine itaallasest autori silmadele, kellele see jäi põhjamaiselt tagasihoidlikuks ja seiklusele asumine mõnetise süütundega varjutatuks.

Tema abikaasa Albertona oli Kuldar Palo alul nagu veidi saamatu, aga teistes vaatustes muutus kõige itaallaslikumaks kogu ansamblis osakujundusele vajaliku temperamentsusega. Neljas ansambliliige Tiiu Kask oli laval niivõrd vähe, et temast veel ulatuslikumat muljet lavakunstnikuna polnud võimalik saada; teenijana oli ta omal kohal.

„Bumerang" oli Rein Andre lavastus. Tema lavastajana loovat tööd tundes oli ta kõik näitlejad pannud mängima „omal viisil", R. Andrele omaste liigutustega, mille kõrval tahtnuks näha neid tegelasi ka nende oma isikupärases kujunduses. R. Andrel on suuri oskusi õpetamises ja sellisena oli lavastus igati läbimõeldud ning tasakaalustatud, selles lavapildis mille oli kujundanud kunstnik Arthur Mihkelsoo, ning mis oli avara vaatega Roomale.

„Bumerang" kerge komöödiana arenes siiski pärast esimese vaatuse väheldast aeglast tempot hoogsaks armastuskolmnurgaks, jättes pärast teatrist lahkumist veel silmisse naeru ja suhu neist probleemidest juttu. Miks küll neist kahest tosinast roosist ühtki näitlejaile ei jagatud?

HO

Näitusel müüdi 2 tööd

EKKT näitus toimus 22.—29. oktoobrini Peetri kiriku näituste saales. Esines kaksteist kunstniku neljakümne üheksa teosega. Postistreigi tõttu ei olnud märgata tagasilööki näitusest osavõtu suhtes.

Näituselt omandati Benita Vommi „Lilleturg San Jose'l", õli, (T. Tralla) ja Mai Järve „Toitmas", õli (M. Riley).

A. E. V.

Teadaanne pensionäridele

Järjekordne pensionäride klubi koosviibimine toimub neljap. 16. nov. Eesti Maja suures saalis, algusega kell 2.30 p.l., millest klubi liikmeid külalistega palume osa võtta.

JUHATUS

Teadaanne

Eesti Õpetajate Ühing Kanadas tähistab 12. novembril kell 2 p.l. Eesti Maja väikeses saalis koos kohvilauaga Tartu Seminari 150. aastast juubelit. Sõnavõtte Tartu Seminari endistelt õpetajatelt ja õpilastelt. Tere tulemast pedagoogid!

E. Õ. Ü. JUHATUS

SPORT

Vellendite võidud jalgrattasõidu-võistlustel

Jalgratta maanteesõidu võistlushooaeg Ontarios lõpeb igal aastal oktoobri lõpul nn. „Gentlemen's Race'iga Jackson's Pointis. Sel aastal toimus see pühap., 9. okt. Päikesepaisteline sügisilm oli välja meelitanud üle saja osavõtja. See võistlus on mõeldud regulaarsete võistlejate sugulastele ja sõpradele. Võistlus toimub eraldi stardis ja sõidetakse paaris mitmes klassis. Võistlejaks selles on pärisvõistleja poeg, isa, sõber v.m. Tema abistajaks ehk vedajaks on suvine pärisvõistleja. Rada oli Sibbald pargi osaliselt lehtedega kaetud teedel ja selle pikkus oli 8 miili (neli kahemiililist ringi).

Nn. Gentleman ja vedaja (pacer) klassis tuli esikohale päeva parima ajaga (23 min.) Fitness Institute president Bill Gardner, keda abistas Robert Vellend ja teiseks Eesti suusaklubi liikmed Kauko Riihiaho ja Ted Hogarth.

Isade ja poegade klassis tuli võitjaks Theo Vellend oma poja Martiniga. Nende aeg oli 27 min. 41. sek.

Nüüd algab maastikusõidu hooaeg, mis kestab kuni 3. dets-ni. See on kallis ja ohtlik sport, kus kannatada saab nii mees kui masin.

Ingrid Saar pensionäridele võimlemisõpetajaks

Toronto Eesti Pensionäride Klubi juurde loodud kehalise kasvatuse ring rakendati käiku möödunud neljapäeval Toronto Eesti Maja suures saalis toimunud informatsiooni- ja osavõtjate registreerimiskoosolekul. Ringi liikmeteks registreeriti esimesel päeval ligemalle paarsada isikut, kelledele kehalise kasvatuse alal instruktsioone hakkab andma ning kehalisi harjutusi ja tervisevõimlemist juhtima tuntud võimlemisepedagoog Ingrid Saar.

Koosolejaid tervitas Eesti Pensionäride Klubi esinaine Frieda Terts ning informatsiooni andis ringi esinaine R. Sõrra. Ringile on muretsetud valitsuselt saadud toetusega juba terve rida võimlemisvahended, milledest osa olid juba kohale saabunud, osa veel tulemata. Kohal viibis ka Ingrid Saar, kes andis ringist osavõtjatele sissejuhatava ülevaate eelolevast tegevusest. Ta kriipsutas eriti alla, et vanemad inimesed peavad tegema vastavalt oma eale sobivaid harjutusi ning ei tohi teha suuri pingutusi. Samuti peab igaüks, kes tahab võimlemistundidest osa võtta, laskma teha enne seda arstliku ülevaatuse. Ta mainis, et võimlemist on võimalik ka kodus harrastada kuna televisioonis antakse vastavaid istruktsioone, mis on siiski mõeldud noorematele inimestele. Palju huvitavam on harrastada grupivõimlemist, kusjuures harjutuste aeg tuleb piirata maksimaalselt ühele tunnile. Kui võimlemistundidest tahetakse kasu saada, siis peaksid need toimuma vähemalt kaks korda nädalas.

Pärast kõnesid toimus ühine kohvilaud ning V. Saarni esitas populaarset heliplaadimuusikat. Võimlemistundidega alustatakse 20. novembril Toronto Eesti Majas.

Juhan Pallop 85

Endine ringkonnakohtu liige Juhan Pallop tähistas 24. okt. 85-a. sünnipäeva Hamiltonis, Kanadas. Juubilar pärineb Uue-Tänasilmast Viljandimalt. Lõpetas T. Treffneri gümnaasiumi ja jatkas õpinguid Tartu Ülikooli õigusteaduskonnas. Seoses Vabadussõjaga need ajutiselt katkesid ja koos teiste üliõpilastega liitus juubilar Vabadussõjast osavõtuks, mille eest autasustati asundustalu ja prii ülikooliga. Lõpetades ülikooli, valis oma tegevusalaks kohtuniku kutse. 1924 nimetati ta Paide jsk. rahukohtunikuks, kust 1926 määrati Rakvere ringkonnakohtu liikmeks ja sealt 1939 Tartu ringkonnakohtu liikmeks, missuguselt kohalt 1940 Vene võim ta vallandas. Tegeles ajutiselt advokaadina Mustvees, hiljem majandades oma asundustalu Mäksa v. 1. maist 1944 määrati J.P. Viljandi ringkonnakohtu liikmeks. Sama aasta septembris põgenes ta perega Saksamaale.

Mühldorfis, Saksamaal, oli ta Eesti Komitee esimeheks ja sõja lõppedes samas baltlaste laagri juhatajaks, ühtlasi laagri kohtu esimeheks. Hamiltonis, Kanadas, kuhu ta 1949 perekonnaga asus ja kus töötas tööstustes, oli koguduse asutajaid ja nõukogu esimeheks, segakoori ja võitlejate ühingu organiseerijaid ja esimees, oli Hamiltoni Eesti Seltsi ellukutsujaid ja selle juhatusliige jne.

Akadeemiliselt kuulub juubilar 1918 saadik Eesti Üliõpilaste Seltsi perre.

Bradfordis loodi suvepäeva toimkond

Pühapäeval, 1. oktoobril toimus Eesti Kodu juhatuse ja organisatsioonide esindajate ühine koosolek, kus valiti Bradfordis 23. juunil 1979. aastal korraldatava Suvepäeva toimkond. Suvepäevaks on varutud endine asukoht Victoria Hall Shipleys.

Toimkond moodustati järgmises koosseisus: Esimees Anton Vaino, abiesimees Endel Raatma, sekretär Lia Ottan, abi Herbert Võsang, laekur Johannes Ern, abi Karin Rästa, laulude üldjuht Ernst Luuk, saali korraldamine Aksel Paluoja, toitlustamine Vera Vahter, majutamine Renate Vaino. Lahtiseks jäi esialgu rahvatantsude üldjuhi koht kuna ei olnud rahvatantsijate esindajat kohal. Kiriku esindajana lubas toimkonnaga ühendust pidada Albert Millmaa.

RISTSÕNA NR. 979

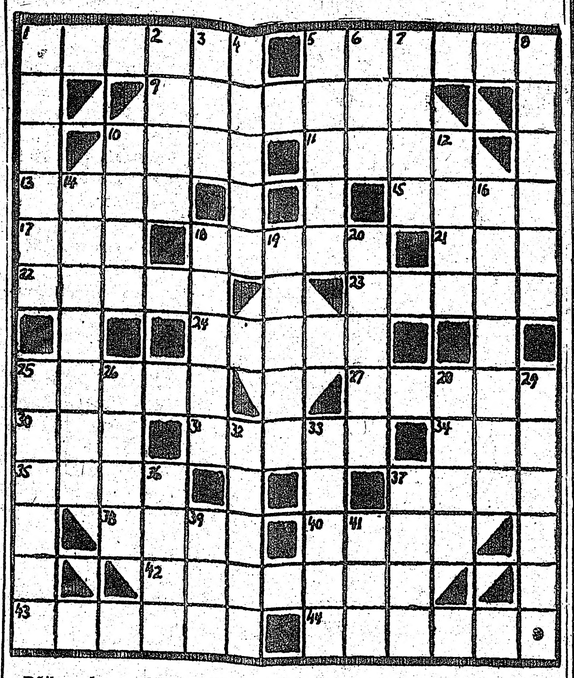

Põikread: 1. Vastuhakkav, 5. Helge, särav, 7. Rändama, 10. Keere, 11. Üksteise järel, 13. Alus, 15. Käe osa, 17. Tsiviil, 18. Mitte poolik, 21. Kont, 22. Kaalukas, 23. Tuli välja, 24. Vilets, armetu, 25. Linn Eestis, 27. Neljast koosnev, 30. Kuju saksa mütoloogias, 31. Morn, 34. Kolmikvokaal, 35. Vajalik ese, 37. On inimene teatud puhkudel, 38. Tänava nimi mitmes Eesti linnas, 40. Rohelised paigad, 42. Täiesti erinev, 43. Kala, 44. On püss kuuliga.

Püstread: 1. Häälevärv (muusikas), 2. Prantsuse maalikunstnik, 3. . . . palu, 4. Vintske, 5. Kirev, 6. Esineb muinasjuttudes, 7. Väike tükike, 8. Ehteasi, 10. Ilu- ja tarbeasi, 12. Tehakse nööriga, 14. Koht Järvamaal, 16. India rahaühik — mitmuses, 18. Metall, 19. Tirin, tõmban, 20. Mitte tänane, 25. Väike sai, 26. Tänav — läti keeles, 28. Püssi osa, 29. Mitte paljas, 32. Putukas, 33. Imettegev ese saagades, 36. Koht, kus esinevad näitlejad, 37. Sama, mis 37 põikridades, 39. Rootsi lennuliin, 41. Naisenimi.

RISTSÕNA NR. 978 LAHENDUS

Põikread: 1. Ike, 4. Kabel, 7. Ase, 10. Vints, 11. Aval, 12. Ila, 13. Krupp, 16. Annu, 17. Laba, 18. Raam, 19. Pan, 20. Roosa, 23. Rue, 25. Jm, 26. Aar, 27. Ind, 28. Do, 29. Käo, 31. Viirg, 33. Kes, 34. Nina, 35. Lood, 36. Ige, 37. Nurmi, 40. Nad, 42. Vutt, 43. Otse, 44. Oda, 45. Kiisk, 46. Sin.

Püstread: 1. Ivi, 2. Killamängud, 3. Etaan, 5. Aur, 6. Epp, 7. Avaar, 8. Sammud edasi, 9. Elu, 13. Karavan, 14. Udo, 15. Prangli, 19. PJK, 21. Ori, 22. Sir, 24. Eos, 30. Oieta, 32. Ihr, 33. Konts, 36. Ivo, 38. Uni, 39. Mis, 41. Den.

RAAMATUID

müügil „VABA EESTLASE" TALITUSES

	Hind	Saatekulu
	$	¢
Hanno Kompus — Kustutamata mälg kunsti järele	11.—	65
L. Wahtras — Lilvaklass	3.50	15
Ravimtaimed, 250 retsepti	2.50	15
Enn Nõu — Vastuvett	5.—	40
Anna Ahmatova — Marie Under — Reekviem	3.50	35
H. Michelson — Skautlikud teel	3.—	35
H. Michelson — Noorscotöö radadel	4.30	35
H. Michelson — Eesti radadelt	9.—	35
Eduard Krants — Lumelilitlased (luuletuskogu)	3.—	15
Ilona Laaman — Mis need sipelgad (luuletuskogu)	3.—	15
Estonian Official Guide	5.—	40
Paul Laan — Mõttelend — Pilte ja peegeldusi	5.—	25
Karin Saarsen — Lohengrini lal kumine	4.50	15
Herbert Salu — Utoopia ja futuroloogia	4.50	25
Triinu" üksiknumbreid	1.50	
A. Kubja — Kadunud kodud — mälestused	4.—	25
A. Kubja — Mälestusi kodusaarelt	2.—	20
A. Kubja — Palukesed	1.50	20
E. Uustalu ja R. Moora — Soomepeisid 426 lk. + 64 lk. fotosid	16.—	05
Leho Lumiste — Alamuse Andrus — biograafiline jutustus kirjanik Oskar Lutsust	6.65	40
L. Lumiste — Atlandi aknal	2.10	40
L. Lumiste — Killad külas	5.30	40
A. Vomm — Ristsõnad I	2.50	20
A. Vomm — Ristsõnad II	2.25	20
A. Vomm — Ristsõnad III	2.25	20
A. Vomm — Ristsõnad IV	2.25	20
Ants Vomm — Minu hing (luuletuskogu)	20.—	40
K. Eerme — Surnud laevad ja elavad mälestused	1.50	15
K. Eerme — Päevata päevad ja ööta ööd II	4.—	40
S. Ekbaum — Ajatar (luuletuskogu)	4.—	30
Aarand Roos — Jumalaga, Kars ja Erzurum	4.—	30
J. Pitka — Rajusõlmed	3.30	40
A. Käbin — Vaim ja muld	5.—	40
Urve Karuks — Kodakondur (luuletuskogu)	6.—	20
H. Oja — Koputused eneses (luuletuskogu)	1.50	25
H. Oja — Tumnete purdel (luuletuskogu)	2.75	25
A. Küng — Mis toimub Soomes?	14.—	30
Aarand Roos — Juutide kuningas Tallinnas	6.—	40
E. Sanden — Mitme näo ja nimega	12.50	30

RAAMATUID LASTELE:

Ilme Ivandi — Pargi	3.50	35
Kalevipoeg — Õppe- ja tööraamat lastele	2.50	30
Õpeta mind lugema I — (Õppe- ja tööraamat eelkoolieallstele lastele värvitrükis)	3.—	40
Õpeta mind lugema II — Õppe- ja tööraamat eelkoolieallstele lastele värvitrükis)	4.—	40
Eesti keele Harjutustik I	2.25	35

ASTA WILLMANN

Kummaliselt kukkurloomade kontinendilt

Muljeid ja mõtteid Austraaliast, eestlastest ja teistestki mandri-lastest

11.

Lõuna- ja idakalda ulatuses on see ju suurel määral õnnestund, üle aga jääb kakskolmandikku ürglagedat sisemaad ja kes ütleb, et mitte samapalju ta tunde siseruumistki, kuhu on püütud ja püütakse teadlikult juurutada hädavajalikku rahvusterviklikku elutunnetust, ent ka individuaalset kultuurilist iseseisvust, ühte Melbourne'i, teist Sydney akadeemilise eliidi eestvedamisel, sest — nagu märkis Austraalia tuntuimaid filosoofe, Manning Clark veel '62 a. — ainult kultuurilise küpsusega saab ära võita seda ikka veel kummitavat, võõrikut ja ahistavat tühjust, mis muudab elu õuduseks võsaski. Ja võsa, „bush", tähendab austraallasele eranditult sealset sõredat metsa, „woods" ja „forest" jäid ammu kaugele vete taha . . .

Loodusest ja maast hoovab ürgset jõudu — vältimatult vajalik kultuuriarengule kustahes, sestap peab vaimne Austraalia sündima ka „maa enda kõhnadest niuetest", leiti Melbourne'is. Nagu on mustal ürgasukal oma müüdid, traditsionid ja kangelased, mis seovad inimese ja rahva maaga — ajalooliste ning pühade paikadega, nii tuleb kujundada nüüd „valge aborigeenne traditsioon", mis hakkaks asendama musta nagu asendab „valge antropoloogia" juba musta — seda „kummalist, võõristust äratavat inimliiki", nagu seda veel '70 a. iseloomustati. Maa on meie, esivanemate roimad aga mitte, siiütunne on võlts salongitunne. Kultuuriliseks hüppelauaks saagu valge rändtööline, asukas — „bushman", kelle lood ja laulud, otsegu müüdid, on seot paikade ja seikadega — nagu mustadelgi, ja mis lõpuks, kaudu mehelikkust, seltsimehelikkust, ühistunnet ja üheõiguslust viib kultuuri sünteesini nii et sünnivad mõlemad — „homo australiensis" ja rahvusterviklus.

Selle ülpris shovinistliku, maskuliinse filosoofia häälekandjaks asutati eelmisel sajandil nädala ajakiri „The Bulletin", mis ilmub tänaseni, kuigi ajapikku üha enam avardunud lähtealuseilt. Igal juhul, esialgselt aitas ta kaasa rahvusliikule stagnatsioonile, teravale rassiteadlikkusele ja isegi valgele rassivaenulikkusele, mõjutades nõnda ka pikaks ajaks riigi immigratsiooni poliitikat. Täiendavat vaimset avarust püüdis sellele platvormile anda Melbourne'i akadeemiline eliit, asutades '40 a. kultuuriajakirja „Meanjin", ürgasukate kohanimi, praegune Brisbane'i ala, kus ajakiri sündis; kaanelehel, sümboolselt, jalajäljed, „mundouri" ürgasukate keeli, vaimude rajad minevikust üle oleviku tulevikku ja vastupidi.

Üldist poolehoidu soodustas ebakindla sõja-aja tõttu tekkind vajadus liita ühisrindeks kultuuriline ja poliitiline eliit.

Sydney kultuurilis-filosoofiliseks häälekandjaks sai '39 a. lõpul asutet „Southerly". Vastupidi „Meanjin'ile" oli ta lähtelus pluralistlik. Arvestades ja hinnates rahvuslikke ja kultuuri minoriteete, kujunes ta paratamatult ka valitsuse shovinistliku immigratsioonipoliitika arvustajaks, mida nimetas lihtsalt „argpükslikuks probleemilahenduseks". — Mitte tölplaslikke lihttöölisi-talupoegi pole meil vaja, vaid harituid, kultuurselt rikastavaid immigrante! — väideti. Ehkküll ajakiri, Briti Impeeriumi toeks asutet Sydney Ülikooli vaimse lapsena, soodustas tihedat kultuurisidet Inglismaaga ning propageeris Euroopa kultuuride moraalseid väärtusi kui eeskujusid, püüdis ta oma põhifilosoofias tüürida mööda sealseist, totalitarismini viivaist marurahvuslikest ideoloogiaist, kujundades kristlusest, marksismist, Sorel'i utoopiast, Freudist ja J. Joyce'igi ideedest kokku uue ühiskondlik-filosoofilise põhiplaani.

Mõlema ajakirja lugejaskond on massiga võrreldes üpris kasin eliit; mõlema ajakirja mõju, kaudselt, on ent tohutu ja on jagand Ausraalia ühiskonna mentaalselt kaheks. — Sydneylastel puudub üksmeel, igaüks soodustab ainult iseennast — kaevatakse Melbourne'is ja Adelaides; sydneylased ise aga peavad endid teistest kultuursemaks, vaimselt elavamaks ja iseseisvamaks. Nii et ühel pool individualistlikes erinevusis küpsev kultuur, teisel pool ühele üldisele lähtealusele ehitet rahvusrinne. Kaasaja probleemide pealerühkivas lainetuses on aga mõlemad pooled pidand tublisti muutma oma esialgseid lähtealuseid — eriti „Meanjin", mis on saand üpris sallivalt eklektiliseks. Ekoloogilised ja majanduslikud küsimused, naiste nõudlikumaks muutuv eneseteadlikkus, igasugused teised „lib'id" ning tihenev side mu maailmaga on hakand murendama ka senist Austraalia mehe-ideaali, „bushman'i". Milliseks võiks kujuneda uus „homo australiensis" ideelt ja sihilt, on raske ligikaudugi ära arvata.

„Lennukis välja kaugemale korallirahule on üks koht veel vaba!"

„Nimi kirja!"

Lennuväljal ent on üllatus suur, sest lennuk on väike — pisike „wallaby'gi" võiks sellest üle hüpata! Ronime sisse — kolm reisijat ja piloot ning algab teekond — 47 miili vete ja taeva ja helkivate kauguste õhulist avarust, värvide hunnitut lainetust ja siis — laskuva lennuki tiibe all hakkab laiuma lagesinine laguun . . .

* * *

. . . tennise tallad krõmelisel korallituirjal, mille värvid ja vormid veab voolavaks madalalt nirisev vesi; hallika, uurdelise „ajukorali" pehme vetikjuus silub kederluid, ent kukkudes saad kurjad haavad ning silme kaudugi pole kanda kinnitada kuhugi mujale; mõlemad kaasreisijad loksuvad laguunis, pilgud sihit sügavikku, jalge otsas lahmjad „oimud"; piloot kadus pisipaadi surisedes lillakasse lõputusse ümberkaudu, tilukesest merilennukist on saand unine laguunilind . . . astun ettevaatlikult enneolematul pinnal . . .

. . . olen ja ei ole ja olen ometi . . . maailmas, mis on ja ei ole ja on ometi . . . tunnetus on imeliselt ülevoolav ja ümmargune kui hiigelsuur, sätendav õhukera, mille südames seisan ja millel nagu poleks tegemistki elu endaga vaid hoopis taeva ja vee vahel endamisi uitleva rõõmuga — ja suur rõõm, tunnen äkki, on üpris tõsine . . . Korallirahu on — rahu — siin ja hetkel; libisen ta servalt leigesse vette ja usun korraks, et nüüd lahustub ihu ja hajub hing ja ep ole mul selle vastu midagi! — pähe ainult virab pilte saarelt — hämaraid metsaradu ja too hõbevalge kits, kes mind seal kord, sarved laiali, pikal pilgul uudistas; lagedal mäeveerult saadavad mulle siia kauguste huitsetusse tervitusi seitse „blackboyd", kui seitse musta moora-poissi, lehemättad peas kui turbanid, tumepruun kurikas siugjaks suleks . . . ja ma tunnen rõõmu, et mõtet ei piira ükski kaugus ja saadan neile tervitusi tagasi, koguni ka kitsele seal kookossalu abajas . . . Taas tasane surin, lillakast lõputusest ilmub paat ja piloot ja mõlemaga koos — mis? — kas tegelikkus või — ainult kergemini tabatav, hoitav, igapäevasem tegelikkus? Küllap nõnda?

Sel õhtul söön viimast korda „rahu-kala", s.t. korallirahu kala ja võtan juurde tumekollast, mahlaselt mahedat maismaa ananassi. Ees ootab sisemaa kõrb ja rahupühad, ent enne neid kirjarahva rahutu kongress ja rahutu suurlinn. Küngassaarelt taamal paiskub loojangujärgse taeva taustale nahkhiirte parv — tõstan klaasi nende terviseks ja võidan kiusatuse nimetada seda oma lauanaabreile. Nad on noored ja tulid siia seiklema ja nooruse seiklused on nii teissugused minu, enam kui küpse ea omadest. Vanemad — söövad nemadki rahu-kala, ent nende meeled on rahutud, sest ees seisavad valimised ja valida on kahe äärmuse vahel: kukkur või mitte, konservatiivid või töölispartei, Frazer või Whitlam? Need kel kukkur, pisimgi, on esimese poolt, teised ent loodavad viimaselt seda väikselt saada ning nende hulka kuulub vaimne eliit, kunsti ja kultuuri edutajad ning loojadvaimud oma suures enamuses.

(Järgneb)

Turismireis Piibli maadele

Eeloleval kevadel korraldab pastor Helmut Rüdmik Kanada ja USA eestlastele järgmise kristliku turismireisi. See turismireis on senistest täiuslikuma reisikavaga ja on külastada inimkonna tsivilisatsiooni hälli. Reis kestab 22 päeva ja selliest viibitakse Pühal maal 18 päeva ja Roomas ning Florences kokku 4 päeva.

Selle reisikava on koostanud pastor H. Rüdmik oma paljude kogemuste põhjal. See on tema 12-nes reis Pühale Maale ja siiani on üle 300 eestlase kõrgelt hinnanud nii põhjalikke reise, kus selgitusi antakse eesti keeles. Turismireisiks on reserveeritud parimad 1. klassi hotellid Ashkelonis Vahemere kaldal, Eilatis Punase Mere kaldal, Aradis Surnumere ääres ja Tibeerias, Galilea järve kaldal. Jeruusalemmas ööbitakse 6 ööd ja iga päev tehakse ringreise ümbruskonda. Reis on nii kavandatud, et see ei ole ülejõu käiv vanematele inimestele. Kõigile osavõtnud eestlastele on jäänud need reisid üheks suuremaks ja unustamatuks elamuseks. Mitmed eestlased plaanitsevad kaasa tulla juba teist või kolmandat korda.

Ühisena perena lendavad Kanada ja USA eestlased välja New York — Toronto — Montrealist laupäeval, 12. mail 1979. a. See on kõige ilusam aastaaeg Kesk-Idas. Kaasareisijad peavad siiski end registreerima paari lähema kuu jooksul, kuna arv on piiratud. Üksikasjalisemaks informatsiooniks ja reisikavaks palutakse kirjutada aadressil: Evangelical Bible lands Tour, c/o Rev. H. Rüdmik, 787 Arton Lane, Port St. Lucie, Florida 33452, USA.

Ülikoolide lõpetajaid

Tiina Rajamets Cambridgest, kes kolm a. õppis Lady Margaret Hall'i kuuluvana Oxfordi ülikoolis modernseid keeli, lõpetas ülikooli kursuse heade tagajärgedega, B. A. (Honours) kraadiga.

T. Rajamets on ka aktiivne Noorte Koondise liige ja on kaasa löönud paljudel noorte, kui ka teistel üritustel.

VABA EESTLANE

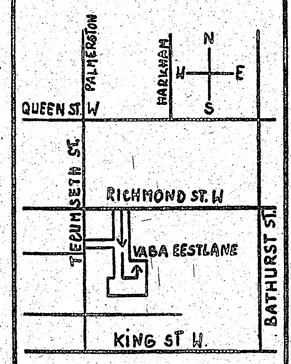

„Vaba Eestlase" toimetuse ja talituse asukoha plaan

TOIMETUS JA TALITUS
avatud esmaspäevast reedeni kella 9—4-ni.

Telefonid: toimetus 364-7521
talitus 364-7675

Toimetajad kodus väljaspool tööaega:
Karl Arro 766-2057
Hannes Oja 481-5316

Kuulutusi võetakse vastu:
nädala esimesse ajalehte kuni esmasp. homm. kella 11-ni ja nädala teise ajalehte kuni kolmap. homm. kella 11-ni.

KUULUTAMINE VABA EESTLASES
on tasuv ajalehe laialdase leviku tõttu.

Kuulutuste hinnad:

üks toll ühel veerul	$3.25
esiküljel	$3.75
tagaküljel	$3.50

KUULUTUSI VÕTAVAD VASTU:

1. **Vaba Eestlase talitus**
135 Tecumseth Street
Telefon 364-7675
Postiaadress: Box 70, Stn. C, Toronto 3, Ont.
Talitus väljaspool tööaega:
Helmi Liivandi 251-6495
2. **Mrs. Leida Marley**
149 Bishop Ave.
Willowdale, Ont.
Telefon: 223-0080

Sügiskiri New Yorgist

Balti-Ameerika kultuuripidustused ja Põhja-Ameerika Eesti meeslaulupäev

NEW YORK (VE) — Südasuvi on N. Y. E. Majale tavapäraseks puhkeperioodiks. Ta avas oma uksed publikule vaid reedeti ja mõneks päevaks ka „Kogujal" maailmalaagri ajaks. Alates mihklikuust käib elu taas endist viisi. Loomulikult toimus New Yorgis ka enne seda mõndagi märkimisväärset. Kunstnik Ed. Rüga tähistas 75. sünnipäeva oma kodus toimunud erinäitusega. Lexington ave. kogudus pühendas paar jumalateenistuse-järgset koosviibimist meie omaaegsete kultuuritegelaste Aino Kallase, Jaan Lattiku ja Peeter Põllu austamiseks, meenutamaks nende sajandeid sünnipäevi.

Esmakordselt kõlas eesti laul ka Lincoln Centeri Damrosch pargis, kus rahvusvahelisel kontserdil esines Heinz Riivald eesti laulude ja operetivilsidega (klaveril Asta Riivald).

Siinne suurürituste sari algas sedapuhku esimesel sügispäeval II Balti-Ameerika kultuuripidustusega. See oli toonud kokku üle 2500 baltlase ja nende sõbra. Pidustus toimus kauneimas ja suurimas New Jersey vabaõhu-kunstikeskuses, Garden State Arts Centeris. Päikeses sädelev ja rahvarõivastest kirev väljak ning tohutu amfiteatri-kujuline avatud külgedega hoone rõkkas keskpäevast hilisõhtuni eesti, läti ja leedu keelest, laulust ja muusikast. Rohelusse uppuv ja rippuvaist lilleseadeldistest palistatud väljak oma punastest pelargooniatest ümbritsetud purskaevudega keset oivalist küngasmaastikku osutus ideaalseks hüvastijätu-kohaks suvega.

Pidustus algas nagu kord ja kohus hümnide, lippude heiskamise, palvuse ja tervitussõnadega korraldajailt.

Seejärel vallutasid väljaku eesti ja läti rahvatantsijad — ikka ilusasti järgimisi!

Noored tantsijad, nende ridades arvukalt teismelisi ja lapsi, võtsid seda toimigut sügava tõsidusega, sest ega rahvatantsude keerukad paad pole naljaasi rock n' rolli väänlevuses sirgunud tänapäeva noorele! Eestlastel võimaldus hiilata ka oma moodsa rütmilise võimlemisega Anu Irja Parmingu juhatusel. Päevase kava värvikaks lõppakordiks kujunes rahvarõivaste demonstratsioon. Eestlaste hästi organiseeritud, erimaakondi ja erinevaid eagruppe esindav rühmitus täitis ka selle kavaosa eeskujulikult.

Õhtused esinemised toimusid juba ulu all — vähemalt katus oli pea kohal, kuigi tuulelilid lõid kahelt poolt kokku. Põhiloomult rahvalikkude kavanumbritega käsikäes pakuti ka kõrgetasemelist omaloomingut. Järjekordselt vallutas publiku oma stiilise ja kunstiküpse esinemisega Heinz Riivald, kelle võimas hääl trotsib igat vananemise seadust. Jõuliselt esitas solist osalt emakeeles, osalt ingliskeelses tõlkes Kapi, Oja, Arro ja Oiti helindeid Asta Riivaldi sulavas klaverisaates.

Suur oli menu ka meie noortel andekatel pianistidel Katrin Kuuskne-Veskil ja Erik Veskil. Nende kava sisaldas eesti uudisloomingut neljakäelisest klaverirepetuaarist. Nii kuuldi esmaettekandel Kaljo Raidi seadet kolmele eesti rahvalaulule, Lembit Avessoni „Toccatat" ja Veskite enese kompositsiooni „Opus I". Eesti rahvusgrupp tõi õhtuses kavas uuesti publiku ette ka oma hinnatud gümnastide rühma, kelle graatsilist liikumist jälgiti ilmse naudinguga. Lätlased olid valinud oma etnilist kunsti tutvustama ühe heatasemelise lauluansambli koos rahvapillidega. Leedulased pakkusid põimiku rahvatantsudest ja lauludest meeskoorilt ja naiskvartetilt, kusjuures eriline tähelepanu keskendus nende suurele ühendatud rahvatantsurühmale.

II Balti-Ameerika kultuuripidustuste õhtuse kavaosa avas Balti riike tunnustavate sõnadega N. J. maantee-võrgu ülem. Peakõnelejana toimis raadiokommentaator dr. J. Stukas, andes ülevaate kolmest „unustatud" Balti vabariigist, ühtlasi lisades, et nende rahvaste hingest ei suudeta kunagi kustutada vabadusarmastust.

Aukülalistena osalesid pidustustel dissidendid leedulane Simas Kudirka ja lätlane Helena Celminish, kellede anti üle balti keskorganisatsiooni nn. Freedom Fighter'ite auhinnad. Sõna võttis ka Simas Kudirka. Ta kutsus üles võitlema vabaduse ja inimõiguste eest ja selgitama „ülinaiivsetele" ameeriklastele kommunismi palet. Kõnelejat tervitati tormilise aplausiga.

Kultuuripidustuse raames toimus ka kunsti- ja käsitööde müüginäitus. Leidsid eksponeerimist rahvuslikud ehted, käsitööd ja tänmekonna kujutavkunstniku looming. Müügilaudade ümber oli elevust palju. Oli seal imetlejaid ja küllap ostjaidki!

Mõned nädalad hiljem kogunes siinne eestlaskond teiseks suursündmuseks: XI Põhja-Ameerika Eesti meeslaulupäevaks. Nii suurt rahvakogumist ja sellisel määral elevust pole siin ammu nähtud.

Omajagu aitasid kaasa ka paralleelsündmused: naismuusikute korporatsiooni Fidentia 50 ja noorima meeskorporatsiooni Ucuensise 30 aastapäev kontserdile eelnenud õhtul.

Armeenia Kultuurikeskuse saal oli tulvil kuulajaist, kes plaksutasid vapralt välja mõnegi laulukorduse. Kontserdi tõhus kava koosnes peamiselt meie vanema lauluvaramu paremikust, kusjuures kaalukeele omas Türnpu, Simmi, Võrgu, Vettiku ja Ernesaksa helilooming. Esimese meeslaulupäeva üht koorijuhti Manivald Loitet meenutas tahestahtmatult tema seatud rahvaviis „Kodukotus", mille soolo-osi täitsid Heinz Riivald ja Olev Härm. Koori-solistide osa oli silmapaistev: „Oma saare" mõjulepääsuks ajtas kaasa bariton Ragnar Pohlak; Leo Virkhausi laulule „Aga ükskord algab aega" bariton Harry Verder ja pianist Asta Riivald; Roman Toi laulule „Ela, Eesti!". Pianist Asta Ballstadt.

Suure menu saavutas ka uudiskavanumber, Laanepõllu lihtne südamlik lauluke „Oleks mul üks kamber".

Südamlikult võeti vastu kontserdi solistkoor, Toronto Eesti Meeskoor Harry Toi dirigeerimisel. Üldjuhtidena toimisid Erik ja Katrin Veski New Yorgist, Harry Toi ja Asta Ballstadt Torontost ning Baltimore'i ja Connecticuti kooride juhid Mati Tammaru ja Ants Laan. Erilise tähelepanu pälvisid noored ja nõtked naiskoorijuhid Katrin Kuuskne-Veski ja Asta Ballstadt-Waldmann oma suure musikaalsuse ja silmapaistva juhatamisoskusega.

Väärib hindavat äramärkimist, et Põhja-Ameerika noorte eesti pianistide üheks huvialaks on koorilaulu viljelemine. Selles osutas ilmseid võimeid juba Maaja Duesberg-Roos. Nüüd on tava jätkajaks uus tulihingeline andekas juht Erik Veski. Samuti muidugi eespoolmainitud naispianistid, kes on koorijuhtimise alal samasugused spetsialistid kui klaverit helisema pannes. Eelnevad read ei taha muidugi kuidagi alahinnata mitte-pianistide koorijuhtimise võimeid.

Kontserdile lisas pidulikkust Eesti Vabariigi esindaja Ernst Jaaksoni tervitus, kes ühtlasi lõi osavõtvate kooride lipuvardaisse mälestusnaelad.

Sündmuse lõpetas Eesti Rahvuskomitee Ühendriikides esimehe Juhan Simonsoni sõnavõtt ja võimas „Mu isamaa..." Pikkamisi valgus publik seejärel Eesti Majja, et oodata koosviibimise algust. Sellel löödi tantsu ja kaikus laul. Paul Tammeveski oli seks puhuks isegi koorilauluks muundanud oma ülipopulaarse viisi „Üksainus õis" ja aplausiga poldud kitsi. Alles südaöö paiku vaibus laul ning hiigelbussid ja igat laadi limusiinid hakkasid laulmisest ja pidutsemisest väsinud lauluvendadega vurama igasse ilmakaarde — küll Torontosse, küll Baltimore'i, küll Connecticuti.

K. T

TORONTO LINN
OMAVALITSUSE VALIMISED
Esmaspäeval, 13. novembril, 1978
KVALIFIKATSIOONID VALIMISTEPÄEVAL HÄÄLETAMISEKS

Isik on õigustatud hääletama kui ta mõnel perioodil ajavahemikul 5. septembrist 1978 kuni 27. oktoobrini 1978 (kaasaarvatud) oli:

(a) **Toronto linnas elanik,**
(b) **Kanada kodanik või mõni teine Briti alam ja**
(c) **vähemalt kaheksateistkümne aastane või saab kaheksateistkümne aastaseks valimiste päeval või päev enne seda.**

VÕI

kui ta ei ole Toronto linna elanik

(a) **on Toronto linnas maa omanik või rentnik või sellise omaniku või rentniku abikaasa,**
(b) **Kanada kodanik või mõni teine Briti alam ja**
(c) **vähemalt kaheksateistkümne aastane või saab kaheksateistkümne aastaseks valimiste päeval või päev enne seda.**

Isik, kelle nimi on sattunud hääletajate nimekirja eksituse tõttu ei ole õigustatud hääletama.

Isik, kelle nimi on jäetud välja hääletajate nimekirjast võib hääletada kui ta vastab eelpool esitatud kvalifikatsioonidele. Tõendeid, mis võimaldavad sellesse kategooriasse kuuluvatel isikutel hääletamist, on võimalik saada valimiste päeval City Clerk'ilt või valimispunktist.

Kodanikud, kes on saanud kodakondsuse paberid 28. oktoobrli 1978 või pärast seda ja kes omavad teised kvalifikatsioonid võivad saada City Clerk'i poolt allakirjutatud valimistõendi. Sellesse kategooriasse kuuluvad valijad ei saa valimistõendit valimispunktist. Nad peavad isiklikult esitama City Hall'is City Clerk'ile tõendi oma kodakondsuse kohta, et saada valimistõendit.

HOIATUS

Iga isik, kes valimiste ajal

(a) **vaatamata vastava kvalifikatsiooni puudumisele hääletab;**
(b) **valija kvalifikatsiooni omades rohkem kordi hääletab kui see on lubatud parandatud Municipal Elections Act (1977) alusel; või**
(c) **hääletab mõnes teises valimispiirkonnas kui selles, kus tal oli võimalik hääletada parandatud Municipal Elections Act (1977) alusel.**

on süüdi ebaausas tegevuses ning teda karistatakse maksimaalselt 1000 dollarilise rahatrahviga või maksimaalselt kuue kuise vanglakaristusega või mõlemate karistusmäärädega.

ROY V. HENDERSON — **13. novembril, 1978**
City Clerk ja Returning Officer

Akadeemik E. Öpik 85-a.

Põhja-Iiris elunev rahvusvaheliselt tuntud täheteadlane, prof. Ernst Öpik tähistas 23. okt. 85 juubelisünnipäeva. Ta on tänaseni aktiivselt tegev teaduslikul uurimisalal Armagh observatooriumis ja ka USA Marylandi ülikoolis, kus ta töö seotud ka USA Maailmaruumiameti programmiga.

Pärinedes Port-Kundast, Virumaalt, lõpetas ta Tallinnas Nikolai gümn. kuldaurahaga, mille järele õppis Moskva ülikoolis, astronoomiat, lõpetades ülikooli 1916, jäädes ette valmistama professuurile. Segased ajad viisid ta 1919—1921 Turkestani ülikooli dotsendiks ja astronoomia õppetooli juhatajaks. 1921 tagasi kodumaal, sai temast Tartu Ülikooli astronoom-observaator, kellena ta oli komandeeritud korduvalt teaduslikes ülesandeis välismaadesse. Tähelepanu saavutanud oma uurimistega kutsuti ta Harvardi ülikooli observatooriumi, kus ta teaduslikul alal töötas 1930—1934, pidades külalisena ka loenguid.

Tagasi kodumaal, pühendas ta peatähelepanu tähtede atmosfääride ja siseehituse uurimisele. 1938 nimetati ta Eesti Teaduste Akadeemia liikmeks.

Juubilaril on ilmunud mitukümmend publikatsiooni teaduslikul alal. Ta on uurinud meteoore, nende kraatreid, Kuu ja planeetide füüsikat, teinud pioneeritööd tähtede sisemise ehituse alalt, millega ühenduses kliimateooria ja jääaegade põhjused. Ta uuris komeetide füüsikat, stellaarstatistikat, kosmoloogiat, maailma vanust ja elu saatust, vaatles meteoore, tähtede ja planeetide fotomeetriat, mõõtis kaksiktähti jne. Ta on üldtuntud autoriteet meteoride alal ja planeetide spetsialist. Tema löi Veenuse atmosfääri mudeli, ta ennustas Marsi kraaterid, mis leidis USA „Mariner 4" fotodega ka kinnituse. Taolist loetelu võime jätkata lehekülgi.

Tema teooriad on olnud aluseks isegi maailmaruumi lendudel.

Juubilari teaduslikku tööd hindas USA Teaduste Akadeemia Lawrence Smithi kuldmedali annetamisega 1960. Temale annetati kuldmedal saksa täheteadlase Kepleri 400. a. sünnipäeva tähistamiseks. Ta omab medali Ameerika Meteoroloogia Seltsilt jne.

Tuntud teadlasena on juubilar selle kõrval tähelepanu äratanud klaverikunstnikuna ja heliloojana. Ernst Öpik on eestlasi, kellele võime olla uhked, mispärast tema juubelipäev on ka meile suureks tähtpäevaks.

VES

Eestlaste maja ilusad rõdud

„Toronto Star" avaldas oma rubriigis „Sunday walk" Maxine Crook'i artikli „A forest 10 minutes from high-rise" (Mets kümne minuti kaugusel kõrgehitustest), kus kirjeldatakse Toronto linnasüdames olevat Sherwood parki. Ta kirjutab:

„Parki saab siseneda Sherwood tänava kaudu, kus jalutaja võib näha ilusamaid rõdusid Torontos, kus on kastides massiliselt punaseid ja roosasid begooniaid kolmekorruselise korterimaja rõdudel. Ka maja ees olev aed on samaväärselt kaunis, eriti valitud kivide ja põõsastega, kuna trepi kõrval on suvelilled pottides. Keegi peab siin aedasid armastama."

See maja kuulub eestlastele ja alumisel korrusel eriti kaunite begooniate eest on hoolitsenud Ene ja Alfred Tamm.

ADVOKAADID

ENN ALFRED
ADVOKAAT-NOTAR
Room 1912, Royal Trust Tower, Toronto Dominion Centre
Postiaadress: P.O. 326, Toronto Ont. (Bay & King) M5K 1K7
Telefon: 869-1777
24-tundi telefoni valveteenistus

RAAMATUPIDAJAD

JOHN E. SOOSAAR, C.A.
Chartered Accountant
55 University Ave., Ste. 600
Toronto, Ont. M5J 2H7
Tel. 862-7115

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Teisipäeval, 7. novembril 1978 — Tuesday, November 7, 1978

KIREV MAAILM

HELSINGI — Petsamo Suonikylä koltide (laplaste suguharu) igivana protokolliraamat, Vene tsaari poolt kinnitatud „graamota", on leitud. Selles raamatus kinnitatakse koltidele nende õigusi päritavaile jahi- ja kalastusaladele. Leid tehti Soome Riigiarhiivis, kui hakati koguma näiteid kolti-samaanide kultuurist. Omal ajal asus kolte seitsmes Lapi külaühiskonnas, millest kolm asetses sel alal, mis kuulusid 1920—1944 Soomele. Petsamo Suonikylä koltad säilitasid oma igivanu õigus- ja lubadokumendid puuhoidlais, mille peidupaika ainult külavanemad ja kaks teist meest teadsid. Vanim selline protokollide raamat on pärit 16. sajandist. 1930-ndais aastais tehti koopiad koltaküla vanast arhiivist ja see saadeti tagasi Suonikyllä. Pärandi uurijate hulgas on üldiselt olnud arvamine, et koltaküla arhiiv on sõjas kas hävinud või jäänud peidetuna Petsamo poolele.

NEW YORK — Eri kontaktläätsa värvipimedatele on leiutanud keegi dr. Harry Zeltzer Walthamis, Mass. Kontaktlääts, nimega Zeltzer X-Chrom lens, koosneb värvifiltritest, mille abil värvipime võib eraldada punaseid ja rohelisi toone. Üle Ameerika olevat juba 3000-l värvipimedal uudsed läätsed. Ameerikas olevat üldse 8,5 milj. värvipimedat.

NEW BRITAIN — Üks naine, kes suri 17., sept. jättis järele oma päranduse, mis võib olla kuni 250.000 dollarit väärt. Ta pärandas sellest 20.000 dollarit oma lemmikpuudlile, kes suri nelja aasta eest ja ainult 2.000 dollarit oma õele. Dorothy Connelly nimetas oma testamendis 16 loomakaitse ühingut. Testament oli tehtud 1971. a. ja pole muudetud pärast seda, kuigi ta lemmikpuudel oli vahepeal juba surnud.

BONN — Ameerika dollar on langenud nii madalale Saksa marga suhtes, et Saksamaal olevaile ameeriklastele maksab tass kohvi $1.00. Sellevastu lääne-sakslastele Ameerikas on lõunasöök odavam, kui see oleks Saksamaal. Ameerikat külastavaile turistidele soovitatakse, et nad kasutaksid New Yorgis taksot või helikopterit linnaga tutvumiseks, et nad võtaksid kaasa oma perekonna ookeanist ookeanini ringsõiduks. Sakslased on juba kogenud, et riietusesemed on Ameerika Ühendriikides nii odavad, et sakslased tulevad ainult seljariietega Ameerikasse ja lähevad tagasi täies varustuses.

HELSINGI — Soomes hakatakse välja õpetama lendureid ja lennumehaanikuid Tansaania rahvuslikule lennuühingule Air Tanzaniale. Valitsus otsustas 15 lendurit ja 12 mehaanikut välja õpetada Finnairi väljaõppekoolis. Tansaanias vajadus saada õpetatud lendureid johtub asjaolust, et Keenia, Tansaania ja Uganda ühine lennuühing East African Airlines läks laiali, mille järel Tansaania organiseeris omale lennuühingu.

HAMBURG — Rannakorv võis tänavu tähistada oma saja aasta juubelit. Rannakorvi leiutajaks oli reumahaige sakslane Friedrich Maltzahn, kes tähtis kangesti Läänemere rannal päikest võtta, kuid kes ei talunud meretuult. Ta lõppeks punus endale erilise seljakaitsega ja „katusega" korvtooli ja asus sellega 1878. a. suvel mere äärde. Tema leiutise vastu tunti huvi ja nii avas ta lõppeks väikese korvivabriku, mis alatasa paisus. Põhja-Saksamaa randades olevat praegu umbes 100.000 korvtooli. Mujal ei ole need väga läbi löönud. Rannakorvi tunti sajandi algupoolel ka Eesti supelrandadel, kuid pärast I maailmasõda need peagu kadusid. Põhja-Sakcamaal on korvtooli rentijaid, kes sellest elatuvad. 300—400 korviga võib juba ilusa aastateenistuse saada.

Hiljutisel „Walnutiga" Kanadasse tulnute 30. aasta mälestuskoosviibimisel oli üheks osaks fotokroonika sellest kuulsusrikkast meresõidust. Pildil endised sõitjad oma mälestusi elustamas fotode abil.

Foto: Vaba Eestlane

Moskva ja Hanoi sõprusleping

MOSKVA — Vietnami ja N. Liidu vahel kirjutati Moskvas alla sõpruse- ja koostööleping, mis puhul N. Liidu pealinnas viibisid Vietnami peaminister Pham Van Dong ja Vietnami kommunistliku partei juht Lea Duan. N. Liidu diktaator Brezhnev kinnitas lepingu sõlmimisel, et see on toime tulnud momendil, mil Hiina juhtkond sünnitab Vietnamile erilisi raskusi sotsialistliku süsteemi rakendamisel.

Willy Brandt kiidab detente†

VANCOUVER — Vancouveris toimus möödunud nädalal sotsialistide internatsionaalse organisatsiooni ülemaailmne konverents, millest võtsid osa kõik tähtsamad sotsialistide parteide juhid üle kogu maailma. Kohal viibisid sellised suurused nagu Lääne-Saksamaa endine kantsler ja sotsialistide rahvusvahelise organisatsiooni president Willy Brandt, Rootsi endine peaminister Olof Palme, Prantsusmaa sotsialistide juht Mitterand, Portugali sotsialistide juht ja endine peaminister Soares ning teised rahvusvaheliselt tuntud sotsialistid. Konverentsil pidas peakõne Willy Brandt, kes mainis et maailma arengu seisukohalt on eriti oluline detente poliitika viljelemine ja desarmeerimine. Brandt kriipsutas eriti alla, et rikkad tööstusriigid peaksid tegema erilisi pingutusi selleks, et elimineerida maailma näljaohtu ning jagada maailma rikkusi ühtlaselt kõigile rahvastele.

Montrealis asutati Eesti Pensionäride Klubi

MONTREAL (VE) — Juba mõnda aega kõne all olnud pensionäride klubi asutamise vajadus Montrealis sai lõpuks teoks 15. oktoobril, Jaani koguduse saalis. Asutamiskoosolekul võeti vastu klubi põhikiri ja moodustati juhatus, kelle hooleks jääb klubi tegevuse ellu rakendamine.

Juhatus moodustati järgmises kosseisus: Esimees — Edgar Heinsoo, abiesimees — Leonid Kallas, sekretär — Heino Altosaar, laekur — Richard Ritsing, abilaekur — Edith Tomson, klubi perenaine — Dagmar Muru, varahoidja — Nikolai Karklin, hoolekande ja abistamise juhataja — Anne Altosaar, juriidiline nõuanne — Juljus Ridal, klubi seltskondliku tegevuse ja meelelahutuse korraldaja — Mari Unucka. Revisjoni komisjon: Erich Aser, Voldemar Niilend ning Udo Riga.

Klubi on juba tegevuses kultuuriliste ja muude isetegevusringide väljarakendamiseks. Kogutakse andmeid ja kuulatakse ära uue klubi liikmete soove ja ettepanekuid. Esialgne kooskäimine on ettenähtud vähemalt paar korda kuus.

Asutamiskoosolekul registreeris väga entusiastlikult 45 liiget, kuid on arvata et see arv kahekordistub. Klubi esimene korraline kokkutulek oli 25. oktoobril pärast jumalateenistust Jaani koguduse saalis, kus ettekandega esines dr. Alfred Kurlents teemal: Huumor eesti rahvaluules.

Kes saab Toronto linnapeaks?

Toronto linnapea kohale kandideerivad eeloleval esmaspäeval, 13. novembril kolm silmapaistvat kandidaati — Tony O'Donohue, David Smith ja John Sewell. Kõik kolm on teinud oma isiku tutvustamiseks tõhusat tööd ja valimiskampaania on võtnud eriti viimaste nädalate jooksul suured mõõtmed. Tony O'Donohue ja John Sewell on tegutsenud juba aastaid linnanõunikena ning on Toronto elanikele üldiselt tuntud, kuna David Smith oli varematel aegadel aktiivselt tegev liberaalide parteis. Kolmest kandidaadist on John Sewell tuntud võrdlemisi pahempoolse reformaatorina, kes on kogunud oma selja taha kõik teised samade vaadetega linnanõunikud — Dan Heap'i, Allan Sparrow, David White'i, Pat Sheppard'i, Richard Gilber'i, Anne Johnstsoni ja Janet Howardi ning tema kampaania on kulgenud eriti kõrgete tuuridega. Teistest kandidaatidest on O'Donohue ja Smith mõõdukate vaadetega, kusjuures esimene propageerib eriti omavalitsuse kulutuste piiramist, kuna Smith peab ennast endise linnapea David Crombie poliitika jatkajaks. Kolmest kandidaadist on eestlastele kõige rohkem tuntud Tony O'Donohue, kes on külastanud mitmel korral Eesti Maja ning on abielus leedulannaga.

Carter kaitseb USA dollarit

WASHINGTON — Ühendriikide president Jimmy Carter tegi teatavaks, et valitsus võtab tarvitusele erakorralised abinõud dollari väärtuse kaitseks. Nii tõstis Federal Reserve Board (vastab Kanada Riigipangale) laenuintressi rekordiliselt kõrgele — 9,5 protsendile, mille tulemusena raha laenamine Ühendriikides muutub väga kalliks. Pankadelt nõutakse ka teatud reservide säilitamist. millega kärbitakse dollarite senist tsirkulatsiooni. Ühtlasi suurendati Ühendriikide kullatagavarade müüki 1,5 miljonile untsile kuus, et sellega alla lüüa kullahinda. Presidendi sammud on esile kutsunud mitmekülgesid kommentaare ja paljud pessimistlikud majandusteadlasd arvavad, et presidendi sammud suurendavad tööpuudust ning kutsuvad esile suuri majanduslikke tagasilööke.

Teadaanne

Tartu Tütarlaste Gümnaasiumi endiste õpilaste koosviibimine neljapäeval, 16. nov. kell 5 p.l. Eaton Centre, Captain Tables ruumis, VI korrusel.

KORRALDAJAD

Uus õhurünnak partisanide laagrile

SALISBURY — Rodeesia õhujõud sooritasid uue rünnaku Sambia pealinna Lusaka lähedal asuvale mustade partisanide laagrile. Rodeesia andmetel oli rünnak tulemusrohke ning partisanid kandsid suuri inimohvreid, kui partisanide andmetel pommitasid Rodeesia õhujõud ühte laste laagrit. Lusakast saabunud informatsiooni kohaselt toodi aga õhurünnakute järele Lusaka haiglatesse haavatuid, kes olid kõik mehed ja rõivastatud sõjaväe vormidesse. Inglismaa on sooritanud omapärase sammu ning annab Sambiale õhutõrje relvi Rodeesia lennukite allatulistamiseks.

Lugeja kirjutab:

Kes kandideerivad Georgina vallas?

Mitmele vallanõukogu liikme kohale on kaks või kolm kandidaati, mille tõttu on eestlastel võimalus olla kaalukeeleks valimistel ning võimaldada eestlastele head lähtekohta nende huvide kaitsmiseks tulevikus.

Tingimuseks on, et eestlased rohkearvuliselt osa võtaksid valimistest, vastasel korral nendega ei arvestata, vaid peetakse tõenäoliseks, et neil ei ole olulisi huve praegu ega ka edaspidi.

Praegu on vallamaksud tõusnud kiiremini kui mujal ning mõned kandidaadid on tõusu juures olnud algatajad ja kaasaaitajad. Samuti tooks vabatahtliku tuletõrje asutamine Udorasse kaasa tõhusa kindlustuspreemia säästmise.

Vallavanema kohale kandideerivad praegu Joe Dales ja Anderson. Dales oma programmis muuhulgas rõhutab, et tema „valitsuse" ajal suutis vald vältida maksude suuri tõuse. Ta pooldab ka Udora tuletõrjet ja paremat politseikaitset ulakate vastu.

Regional Councillor'i kohale kandideerivad kolm isikut. Eric Larsen, hiljutine nõunik, on vallas tuntud kui end. vallavanema Burrows'e kaaslane eelmistest valimistest. Jean Smith oli väga tegev eelmise vallavalitsuse eemaldamisega ning nägi selleks palju vaeva ja kandis isiklikku kulu.

Eestlastel ei ole kahjuks teada, mis on Jean Smith'i programm, välja arvatud, et ta on tuntud hea finants-administraatorina. Kolmas kandidaat, Mike McDonald, advokaat ja Chamber of Commerce esimees, soovib ranget eelarve distsipliini, tööstuse ja suvitusalade arengut, planeerimisseaduse (by-law 911) revideerimist ning eestlaste eeskujul rohkem enesealgatuslikku tegevust.

Udora ümbruskonna (ward conucillor) esindajaks kandideerivad Neville Ross, Rogers ja Beach.

Rogers ei ole veel eestlastele oma programmi tutvustanud. On teada, et ta on ühe kohaliku kinnisvarade vahenduse firma teenistuses ning soovib by-law 911 põhjalikku muutmist. Neville Ross on L.Aafrika immigrant. Poliitikasse sekkumise motiiviks on ta äärmine pahameel end. vallanõukogu majandamise ja maksude tõstmise vastu.

Beach'i kohta ei ole muud teada, kui et ta pidi ootamatult eestlastega kokkusaamisest loobuma.

Nendest kolmest on teada, et Ross toetab eestlaste soove.

Nagu näha, on mitu võimalust valimisteks. Tegelikult ei ole oluline, kelle poolt hääletada, kuigi on tähtsam poolehoidu avaldada kandidaadile, kes meie huvisid kaitseb. Tähtis on, et eestlased tuleksid valimistel rohkearvuliselt välja.. Eestlasi on vallas umbes 400 hääleõiguslikku leibkonda.

K.

Tammsaare teose „Põrgupõhja uus Vanapagan" tagapõhjast

Meie suurima kirjaniku A. H. Tammsaare sünni juubeli-aasta hakkab lõpule lähenema. Selle aasta jooksul on mitmeid tema teoseid lavadel esitatud ja ajakirjanduses analüüsitud. Kõige vähem on meil mainitud tema viimset suurteost „Põrgupõhja uus Vanapagan". Seda vist delikaatse vahepiiri pärast eesti rahva sügava usklikkuse ja selle teose kirjandusliku kujunemise vahel. Juba autori abikaasa hoiatas teda tugevasti selle teose tagajärgede pärast. Aga autor on vastanud, et ükski suurteos pole enne saja aasta möödumist õiget mõistmist leidnud. Katsume siis nüüd tema sünni saja-aasta künnisel seda veidi analüüsida, kuna veel on mälestusi selle loomise taustalt.

1905 a. tõi Järvamaale raske katsumise meie kahe põlisvaenlase — balti parunite ja vene riigivõimu — koostöös eestlaste iseteadvuse mahasurumiseks.

Selleks tõmmati kaasa ka saksasoost kirikuõpetajaid. Viimaste hulgast oli üks eriti vihatud Albu valla kõrvemail sest ta käis kaasas talupoegade peksmist teostavate karistussalkadega „viimse armu" jagamise parooli all. Agaramate noorte mässumeeste mahalaskmise puhul ei sõandanud mõisnikud neid matta lasta oma maadele, sest nad kartsid rahva kättemaksu, aga õpetaja teadis rahva puutumatuse tunnet surnuaedadele ja lubas neid sinna müüritagustesse matta. See luba kergendas karistajate tööd. Mitmeid Albu valla talumehi päästsid nende valla sood ja rabad ajutise pelgupaigana. Keegi ei olnud kindel, et mõni väike vääratus „armulise härra" viisakuskoodeksi vastu, nagu näiteks mütsilodu päheunustamisel teda kõnetades, ei tooks niiid rasket kättemaksu peksu näol.

See kiriksakste osa jäi välja „Tõe ja õiguse" kolmandast köitest 1905.a. mässu kirjeldamisel,

kuna see oleks võinud tuua valesti mõistmist eestlaste kirikusse suhtumisest.

Kirjanik viis selle ala kirjeldamise hiljem fantaasia valdkonda, sest eestlased olid end rahvaluules juba sümboliseerinud „paganate" osasse nagu neid sakslased alati olid sõimanud. Rahvasuus olid tekkinud Kaval-Antsu ja Vanapagana lood, kus esimainitu esitas kavalat mõisameest ja vanapagan esitas põhilist töökat, kuid kelmuse suhtes tõlplast matsi. Noor Anton oli neid lugusid lugedes südamest naernud ja nende sümboolikat meeles kannud.

Sinna vahele põimusid ka tema naabrimehe, Vargamäe Pearu, kemplemised kirikuõpetajaga usuliste küsimuste alalt, mida Pearu ärmastas vastamisi seada matside reaalse mõtlemisviisiga.

Pearu oli varustatud tugeva komöödia-näitleja andega ja armastas rekvisiite kasutada oma osa ette kandes. Üks niisugune osa kujutus on jäädvustatud perekonna fotosse tema poja pulma puhul. Kiriklik laulatus toimus jaanipäeval, aga Pearu ilmus kirikusse karvane läki-läki peas ja labakindad käes. Ta ei sõnastanud oma talveriietuse põhjust üldsusele, lootis maameeste mõistmisele, aga miniale oli tasapisi seletanud, et on trotsinud õpetajat, kes kutsub rahvast talve pakases küitmata kirikusse, endal on kirikumütsi all karvakate ja hüppab kantslis jutlusel ühelt-jalalt teisele ning teeb suuga põrgutuld ninasoojaks, noomib rahvast, kui need ei hoia käsi ristis. Aga kuidas sa hoiad, kui külm kipub paljaspeaga mehe kõrvade kallale, et vaja neid vahete-vahel hõõruda.

Siis Pearu lasknud endale teha kogu aastaks üldise kirikuskäimise vormi sooja mütsi ja kinnastega.

Puht ideede valdkonnas viis ta õpetaja libedale, kui käis teeseldud uskliku õndsuse taotlemisel ja patust pööramiseks oma viinaraha õpetaja kätte hoiule andmas ja ühtelugu jälle tagasi küsimas, igakord põhjendades pühakirja sõnadega, et „liha on üpris väga nõder" ja ega siis õpetaja ometi soovita temale veel võrdlemisi noorele inimesele lihast lahkumist katsetada. Õpetaja siis vihastanud ja visanud temale raha tagasi.

Kõrtsis olnud siis Pearul hea teistele seletada, kuidas ta tahtnud patuteelt kõrvale pöörata õpetaja kaasabil ja kuidas see ruttu ära väsis ja oma kalli karjalamba patu ning põrgu meelevalda jättis. Seda juttu lõpetanud Pearu valjusti nuuksudes.

Need Pearu targutused õpetajaga patust pööramiseks sisendasid kirjanikule idee Vanapagana õndsuse püüdluseks.

Ta maapealseks asukohaks sai Albu valla soode ja rabade tagune Kõrvekülla, mille Sikemäe popsikohast ka Pearu põlvenes ja kus elatumise ja töökoorem oli olnud veel raskem kui Vargamäel. Romaani lõpu tulekahi on kajastus eesti „paganate" poolt teostatud kaval-antsude mõisade põletamine 1905. aastal.

H. T. L.

„Põrgupõhja uus Vanapagan" läheb Toronto raadiosse

Kanada riiklik raadiojaam CBC pöördus Eesti Rahvusteater Kanadas poole, et oma saates, kus antakse dokumentaalkultuurilisi uudiseid etniliste gruppide mitmekultuurilisest tegevusest, anda lühikest teadet ERK uuest teatrilavastusest. Teatavasti esitab ERK eeloleval laupäeval A. H. Tammsaare „Põrgupõhja uue Vanapagana" dramatiseeringu St. Lawrence Centre'is praegu toimuva mitmekultuurilise teatripidustuse ühe lavastusena.

ERK annab lühikese läbilõike näidendi tegelasist, kes kasutavad eestikeelset teksti, mida inglise keeles kommenteeritakse. Raadiojaama saate pikkus võivat olla kuni paar minutit.

Teine teater, pidustusel esinevast kümnest teatrist, on ungarlaste lavastus, kus esitatakse Luigi Pirandello „Henry IV".

Sündmuste kalender

Kolmapäeval, 1. nov. avatakse Northern District Library ruumes Eesti Kunstide Keskuse korraldusel Martin Kabali fotode näitus. Jääb avatuks 30. novembrini.

Neljapäeval, 9. nov. kell 8 õ. Tartu College'is dr. Roman Toi loeng koorimuusikaliste demonstratsioonidega „Stiilidest eesti koorimuusikas".

Laupäeval, 11. nov. kell 7 õ. Tartu College'is Hiidlaste Seltsi mardipidu.

Laupäeval, 11. nov. kell 8 õ. St. Lawrence Centre Town Hall'is Eesti Rahvusteater Kanadas esitusel A. H. Tammsaare „Põrgupõhja uus vanapagan".

Pühapäeval, 12. nov. kell 2 p.l. Vana Andrese koguduse näitemüük.

Pühapäeval, 12. nov. kell 4 p.l. Peetri kirikus koguduse koori Cantate Dominio 20. juubelkontsert.

Pühapäeval, 12. nov. kell 6 õ. T. E. Baptisti kirikus Liisa Lompi 100. sünnipäeva tähistamine.

Laupäeval, 18. nov. kell 7 õ. Eesti Majas Toronto Eesti Õngitsejate ja Jahimeeste Seltsi „Valsside ja vanatantsude õhtu".